

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 33

София, понеделникъ, 4 февруарий

1929 г.

39. заседание

Петъкъ, 1 февруарий 1929 година

(Открито отъ подпредседателя А. Христовъ, въ 16 ч. 50 м.).

Председателстващъ А. Христовъ (Звъни) Понеже има нужното число народни представители, обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ народни представители:

Еминъ Агушевъ, Никола Андреевъ, Ставри Андреевъ, Драгомиръ Апостоловъ, Никола Аретовъ, Христо Барабиевъ, Димитъръ Богдановъ, Стефанъ Бояджиевъ, Димитъръ Бъровъ, Ради Василевъ, Никола Влатовъ, Вълчо Даскаловъ, Вълчовъ, Йорданъ Гавалюговъ, Хюсеинъ х. Галибовъ, Павелъ Георгиевъ, Христо Горневъ, Панайотъ Данчевъ, Стою Джуджевъ, Борисъ Димевъ, Добри Димитровъ, Стефанъ Димитровъ, Димитъръ Дрънски, д-ръ Никола Думановъ, д-ръ Цвѣтанъ Дяковъ, Борисъ Евтимовъ, Трифонъ Ерменковъ, Борисъ Ецовъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, Димитъръ Зографски, Димитъръ Ивановъ II, Савчо Ивановъ, Василъ Игнатовъ, Прокопи Йоловъ, Иванъ Казанджиевъ, Димитъръ Каранешевъ, Левъ Кацковъ, Тодоръ Кожухаровъ, Еню Колевъ, Гома Константиновъ, Гето Кръстевъ, Иванъ Куртевъ, Кънчо Кънчевъ, Григоръ Коцевъ, Лазаровъ, Косиа Лулчевъ, Иванъ Лѣкарски, Хинекъ Майеръ, Александъръ Малиновъ, Димитъръ Мангърровъ, Христо Мановъ, Йосифъ Марулевъ, Иванъ Петровъ Недѣлковъ, Стоянъ Никифоровъ, Грую Павловъ, Малинъ Паневъ, д-ръ Йовчо Пегевъ, х. Георги х. Петковъ, Аврамъ Стояновъ Петровъ, Иванъ Петровъ, Димитъръ Пешевъ, Александъръ Пиронковъ, Никола Пѣларевъ, Христо Рашковъ, Стефанъ Рясковъ, Николай Савовъ, Георги Симеоновъ, Димитъръ Стефановъ, Стефанъ Стефановъ, Таско Стоилковъ, Петъръ Стояновъ, Константинъ Томовъ, Никола Търкалановъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Иванъ Харизановъ, Александъръ Хитриловъ, Методи Храновъ, Иванъ Христовъ, Кирко Цвѣтковъ, Христовъ, Владимиръ Христовуловъ, Кръстю п. Цвѣтковъ, Цвѣтко Цвѣтковъ и Димитъръ Яневъ).

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпущъ на следнитъ народни представители:

На г. Димитъръ Гичевъ — 3 дни;
 На г. Кръстю п. Цвѣтковъ — 2 дни;
 На г. д-ръ Димо Желѣзовъ — 3 дни;
 На г. Иванъ Лѣкарски — 2 дни;
 На г. Никола Аретовъ — 2 дни;
 На г. Левъ Кацковъ — 1 день;
 На г. Трифонъ Капитановъ — 3 дни;
 На г. д-ръ Иванъ Бешковъ — 2 дни;
 На г. Добри Митевъ — 1 день;
 На г. Йорданъ Гавалюговъ — 2 дни;
 На г. Цвѣтко Цвѣтковъ — 1 день;
 На г. Хинекъ Майеръ — 2 дни;
 На г. Георги Симеоновъ — 2 дни;
 На г. Кирилъ Славовъ — 1 день;
 На г. Малинъ Паневъ — 3 дни;
 На г. Димитъръ Стефановъ — 2 дни;
 На г. Никола Кемилевъ — 2 дни;
 На г. Никола Търкалановъ — 1 день;

На г. Христо Мариновъ — 1 день и

На г. х. Георги х. Петковъ — 4 дни.

Народниятъ представителъ г. Николай Савовъ, който се е ползувалъ досега съ 30 дни отпущъ, моли да му се разреши 1 день отпущъ. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г. г. народни представители! Като ви съобщавамъ, че се е поминалъ бившиятъ подпредседателъ на Народното събрание д-ръ Сава Иванчовъ, известенъ общественикъ и адвокатъ, моля да почетемъ неговата паметъ съ ставане на крака и да кажемъ: Богъ да го прости! (Всички ставатъ и произнасятъ „Богъ да го прости!“)

Г. министърътъ на търговията, промишлеността и труда е готовъ да отговори на едно питане на народния представителъ г. Добри Димитровъ.

Х. Калайджиевъ (раб): Г. министре! Понеже г. Добри Димитровъ отсъствува, моля да отложите отговора си за друго заседание, когато той ще присѣдствува.

Министъръ Ц. Бобошевски: Азъ не мога да бъда всѣкога тукъ.

Председателстващъ А. Христовъ: Пристѣпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ: второ четене законопроекта за народното здраве — продължение разискванията.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Вчера дойдохме до отдѣлъ XXI — дрогерии. Дрогериитъ, споредъ законопроекта, който е представенъ на ваше обсъждане, получаватъ сега сравнително една нова организация. По съображения, които ще имамъ възможностъ да изтъкна, ако се развиятъ прения, дрогериитъ оставатъ занаятъ като едни санитарни търговски заведения, притежателитъ на които ще могатъ свободно да разполагатъ съ тѣхъ — да ги даватъ подъ наемъ, да ги продаватъ, да ги оставятъ въ наследство на правоспособни фармацевти. Целта на комисията и на законодателя е да се даде възможностъ за създаването на голѣми складове съ санитарни материали у насъ — едно, и второ, да се даде възможностъ да се създаде една аптечна промишленостъ въ страната. При наличността на „Аптекарска кооперация“, която фактически отне клиентелата на дрогериитъ, защото по-голѣмата частъ отъ аптекитъ си доставятъ своитъ материали отъ нея, безспорно е, че дрогериитъ трѣбва да се поставятъ на малко по-други начала, за да могатъ да се развиятъ за въ полза на страната и, отъ друга страна, да имъ се даде възможностъ тѣ самитъ да вирѣятъ. Поради това, ония ограничения, които порано се налагаха като условие за отваряне на дрогерия — една дрогерия на две аптеки — се явяватъ съвършено стѣснителни и безъ каквото и да е обществено оправдание. Тия мотиви легатъ въ основата на ония съображения, които продиктуваха да се даде новата редакция на членоветъ отъ главата за дрогериитъ.

Пропуснатъ е, и ще се добави сега, единъ допълнителен членъ — че ликвидационниятъ периодъ отъ три години, който по чл 265 се даде на аптекаритъ, се дава и на дрогериститъ следъ тяхната смъртъ, ако тѣ не сѫ оставили наследници правоспособни фармацевти.

Съ тия предварителни бележки азъ пристъпвамъ къмъ доклада.

Чл. 289 става чл. 288 (Чете)

„ОТДѢЛЪ XXI.

Д р о г е р и и.

„Чл. 288. Дрогериятъ сѫ санитарно-търговски заведения за продаване на едро разни лѣчебни сръдства, силнодействащи и отрозни химически вещества, а на дребно — презързочни материали, специалитети, минерални води, козметически сръдства и разни уреди, имащи приложение въ медицината, индустрията, физиката, химията, техниката и занаятиа. Забранено е да се отпущатъ отъ дрогериятъ на гражданитъ силнодействащи сръдства.

Въ особенъ списъкъ, изработенъ отъ аптечната комисиия и одобренъ отъ министра на вътрешнитъ работи и народното здраве, се опредѣля кои медикаменти и специалитети въ какви количества могатъ да се отпущатъ отъ дрогериятъ на гражданитъ“.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Гайдаджиевъ.

Д. Гайдаджиевъ (д): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Дрогериятъ, споредъ доклада на комисията, влизатъ въ една нова фаза, различна отъ досега съществуващото имъ положение, а именно, сега се позволява свободното откриване на дрогерии. Подъ думата „свободни дрогерии“ се разбира, че всѣки фармацевтъ може да отвори дрогерия когато и където поиска. Мотивитъ за това, както каза г. докладчикътъ, и както се съзнава и въ обществото, сѫ два: първо, да се даде възможностъ да се създадатъ много дрогерии съ целъ да имаме много складове на аптечни материали въ България, та евентуално, въ случай на форсъ-мажорни причини, когато въ България не може да се внесатъ такива материали, да имаме последнитъ въ тия санитарни складове; второ — най-същественитъ мотивъ — че при многото дрогерии ще има по-евтини лѣкарства; защото всички казватъ: въ аптеката е скъпо, а въ дрогерията е евтино.

По първия мотивъ. Споредъ мене, голѣмиятъ запасъ отъ лѣкарства не зависи отъ броя на дрогериятъ, а зависи отъ по-голѣмата консомация на лѣкарствата въ страната. Само когато има голѣма консомация, тогава ще имаме и голѣми складове, защото, знаете, че у насъ има много дрогерии отворени, безъ да има на кого да продаватъ. Това е единъ законъ въ икономическия животъ, въ всѣки браншъ, и не може да не бѣде така и тукъ.

Вториятъ мотивъ бѣше, че ще имаме по-евтини лѣкарства. Въ този мотивъ има малка доза отъ истина, но той не може да ни накара да направимъ откриването на дрогерии да бѣде свободно. Мене ми се струва, че тъкмо обратното ще бѣде. Днесъ, при ограниченията, които съществуватъ — да нѣма много дрогерии, както бѣше и съ ограничението да нѣма много аптеки — дрогериятъ иматъ възможностъ да продаватъ по-евтино отъ аптеки. Това е така, защото за аптеката се иска да има отдѣлно помѣщение съ 4—5 стаи, да има персоналъ квалифициранъ, да издържатъ персоналъ и нощно време — което не се изисква отъ дрогериятъ. И естествено, при това положение дрогериятъ ще иматъ възможностъ да продаватъ по-евтино.

Но, г. г. народни представители, това е при едно положение на ограничението отварянето на дрогерии. Днесъ, когато се иска отварянето на дрогериятъ да бѣде свободно, какъвъ ще бѣде резултатътъ? Никой отъ фармацевтитъ, веднага следъ влизане въ сила на този законъ, нѣма да отиде въ селата да отваря аптека — което трѣбва да бѣде нашата целъ, защото въ селата има най-голѣма нужда отъ аптеки — а ще си отвори дрогерия тукъ да продава на дребно, защото за продажба на едро и дума не може да става, тъй като нѣма достатъчно капиталъ. Така, въ две-три години, скоро, ще видимъ малката България да се изпълни съ дрогерии и ще дойдемъ до положението, тия дрогерии да не могатъ да съществуватъ, защото не ще има на кого да продаватъ — и безъ пари да даватъ лѣкарството, нѣма кой да го купи, защото това не е другъ артикулъ, а лѣкарство. Ето, този е резултатътъ, който ще имаме.

Г. г. народни представители! Свободната система на продаване на лѣчебни сръдства съществува, както ви е известно, въ другитъ страни, където съществува и системата на свободно отваряне изобщо на аптеки, но тамъ нѣма дрогерии, а има складове на разни фирми, които сѫ дрогерии за продаване само на едро. Така е, напр., въ Англия. Въ Америка нѣма дрогерии, но има трѣстове, които се занимаватъ съ търговия на едро на лѣчебни сръдства, безъ притежателитъ имъ да сѫ нѣкакви аптекари. Тамъ никой не ги ограничава. Ограничени сѫ само въ Англия съ законъ за продажбата на силнодействащи отровни вещества. Тия трѣстове гонятъ целта, понеже съществуватъ въ голѣми държави, да внасятъ и суровитъ материали, но независимо отъ това тѣ сами си отварятъ свои аптеки и малки дрогерии — понеже, както казахъ, тамъ е системата на свободното отваряне на такива — за да могатъ да пласиратъ своитъ произведения, предимно специалитети. Подиръ малко ще се върна да ви кажа, какво е това специалитетъ. Единъ такъвъ картелъ въ Америка има сега 900 и нѣколко аптеки. Съ това искаме да кажа какъ се разгива това дѣло въ другитъ страни. А ние искаме да създадемъ у насъ положението, свободно да се продаватъ лѣчебнитъ сръдства.

За да може човѣкъ да отвори една дрогерия, трѣбва да разполага съ капиталъ. И затова въ България се случва следното нѣщо. На ул. „Мария Луиза“ и „Пиротска“ е отворена преди нѣколко месеца дрогерия на Коста Дончевъ, но не съ неговъ капиталъ — само името е негово, а задъ него стоятъ капиталиститъ Блаumenфелдъ и Давидовъ. Последнитъ двама сѫ бивши притежатели на дрогерията на Бернцайнъ, който умрѣ. И сега, вмѣсто дрогерия „Бернцайнъ“, стана дрогерия „Коста Дончевъ“. Значи, фактическиятъ стопанинъ е другъ, а като фигурантъ стои единъ аптекаръ. Днесъ, когато дрогерията е ограничена, много малко сѫ хората, които работятъ съ собственъ капиталъ, повечето работятъ съ чуждъ капиталъ; а пъкъ занаяредъ, като ще станатъ дрогериятъ съвсемъ свободни, можете да си представите какво ще бѣде. Ще почнатъ поголовно да се отварятъ дрогерии и ще спънемъ аптекаритъ да отиватъ въ село. А този законопроектъ, споредъ менъ, е най-хубавъ поради това, че той иска да прати въ село и лѣкаря, и аптекаря. Вие знаете, че приехме тукъ, какво общинитъ сѫ длъжни да иматъ общински лѣкаръ. Същото нѣщо законътъ иска да направи и съ аптекаря, като му дава привилегии въ село, и възможностъ следъ 10 години да дойде въ града. Само по този начинъ може да се прати и аптекарътъ и лѣкарътъ въ село. Днесъ даже въ нѣкои околнски градове нѣма аптеки — напр., въ Преславъ. Сега, съ тази система, ние ще спънемъ аптекаря да отива въ село.

Днесъ у насъ има 500 фармацевти, отъ които 300—400 души сѫ на държавна служба. Всички ще си отворятъ дрогерии и ще напълнятъ страната съ дрогерии. А щомъ се насити пазарътъ съ дрогерии, тѣ нѣма на кого да продаватъ. Това положение го е имало и въ другитъ страни и е заставило тамошнитъ аптекари и дрогеристи да помислятъ какъ да просъществуватъ. Казва се, че при концесионната система щѣла да се яви нѣкаква недоброкачественостъ въ лѣкарствата. Азъ отхвърлямъ това твърдение. Вѣрно е, че и при една, и при другата система може да има недоброкачественостъ въ лѣкарствата, ако нѣма контролъ.

Но има друго нѣщо. Има така нареченитъ специалитети, които сѫ рожба на свободната система. Ще ви кажа нѣколко думи само, г. г. народни представители, по въпроса за специалитетитъ. Специалитетитъ сѫ се появили първо въ Франция и Швейцария. Тамъ, като се е напълнила страната съ аптеки, последнитъ нѣмало съ какво да просъществуватъ — както бѣше и въ Турция — и аптекарътъ започва да прави нѣкакво тайно сръдство: забърква 5—6 лѣкарства въ едно, туря му етикетъ съ хубаво име, а какво е вътрѣ, никой не знае, и го рекламира. Влиза въ споразумение съ лѣкари, тѣ го предписватъ и публиката го купува, защото наистина действува. Къде е разликата? Разликата е тамъ, че ако купите смѣсътъ, споредъ аптечната такса ще ви струва 20 л., а ако я купите като специалитетъ, ще ви струва 120 л. И тъй аптекарътъ съ малко трудъ изкарва своето препитание. Това сѫ то специалитетитъ. И тѣзи специалитети не излѣзоха само на мѣстния пазаръ въ Франция и Швейцария, ами, което е най-важното, г. г. народни представители, почна се износъ на специалитети и въ чуждитъ държави. Щомъ Франция и Швейцария почнаха да правятъ износъ на специалитети въ другитъ държави, въ Германия, където системата е концесионна,

се позамислиха върху този факт, почнаха да анализират тези специалитети и да ги правят същите. И така почна една борба на държава с държава. Но Германия излезе по-практична в туй отношение. Франция извади специалитети, а пък Германия извади така наречените патентовани сръдства, които не са специалитети, но са фабрични произведения; действието на които е изследвано. Турят им известно име, патентоват ги и никой не може да ги нарече с друго име не само в Европа, но даже и в Америка. Това нъщо, разбира се, позволява, щото цената на такива патентовани сръдства да бъде много висока. Най-популярното такова сръдство, известно и на нас, е аспиринтъ. Аспиринтъ е едно просто сръдство, но фирмата Байер го патентова като специалитет и го нарече аспиринтъ. Химическото му име не е аспиринтъ; по латински то се казва *acidum sulfosalicylicum*, или оцетна-салицилова киселина. Аспиринтъ е една бѣла, кристална сол, която се приготвя във всички фабрики, но никой друг, освен фирмата Байер, нѣма право да го нарича аспиринтъ. И какво става на пазара? Фирмата Байер му туря една голяма цена и го рекламира по цѣлия свѣтъ като единъ най-оригиналенъ и най-хубавъ препаратъ, а въ сѣщностъ той не е нищо друго, освен една химическа сол, която произвеждатъ всички фабрики. Друга една фирма, Ригелъ, е нарекла аспирина „хидрогенъ“, но подъ това име той не е толкова известенъ у насъ. И по този начинъ, г. г. народни представители — да употребя една силна дума — става ограбване на народнитъ маси чрезъ едно просто сръдство, на което се туря само едно име и се рекламира, и което би трѣбвало да се продава на ниска цена. Въ аптекитъ и дрогеритъ у насъ се продаватъ и двата препарата — единиятъ на фирмата Байеръ, който е патентованъ, и другиятъ на фирмата Ригелъ, който не е патентованъ. Идете проверете каква е цената на единия и на другия препаратъ, споредъ аптечната такса, която е въ сила у насъ и вие ще видите, че таблетката отъ фирмата Ригелъ се продава по 50 ст., а отъ фирмата Байеръ — по 1'50 л.; една малка байерова кутийка, съдържа 6 таблетки, се продава 10 л.

Борбата за тези специалитети и патентовани сръдства е известна въ цѣлия ученъ свѣтъ, и той се мѣчи да се бори срѣщу тези сръдства, но не може да успѣе, защото тъй са преплетени икономическитъ интереси на разнитъ държави, че нито въ Франция, нито въ Германия могатъ да направятъ нѣщо. Въ разнитъ медицински факултети, както и въ нашия, професоритъ учатъ бѣдещитъ лѣкари да не предписватъ специалитети, защото са скѣпи, но, за жалостъ, лѣкаритъ ги предписватъ и специалитетитъ продължаватъ да се разпространяватъ.

Това положение ще дойде и у насъ, въ България, щомъ се създаде положението, дрогеритъ да бѣдатъ съвсемъ свободни. Щомъ на единъ фармацевтъ-дрогистъ или фармацевтъ-аптекарь му се отнеме възможността да просъществува, той, ще не ще, ще почне да прави специалитети и патентовани сръдства. Даже днесъ има направено малко нѣщо въ това отношение. Но понеже аптекитъ въ България, при сѣществующата концесионна система, са до известна степенъ гарантирани, още не прибѣгватъ до тия сръдства.

Каза се, че при концесионната система лѣкарствата били скѣпи. Г. г. народни представители! Въ Италия и Турция имаше свободната система. Азъ и по-рано казахъ, и сега повтарямъ, че другаде видѣха лошитъ резултати отъ свободната система, и въ Италия още въ 1913 г. отъ свободната система преминаха къмъ концесионната. Същото стана и въ Турция преди 2 години. Значи другаде отъ свободна система я обръщатъ въ концесионна, а у насъ вървимъ по обратенъ пътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ние приехме концесионната система, г. Гайдаджиевъ, и нѣма защо да говорите сега за това.

Д. Гайдаджиевъ (д): Всичко е въ връзка. Но, г. г. народни представители, не искамъ повече да отнемамъ вашето време. Азъ казахъ своята мисълъ — че у насъ нищо друго не трѣбва. Нека се развива дрогеристкото дѣло въ България. Но коя нужда извиква днешното положение; когато досега имаше едно малко ограничение — на две аптеки въ едно населено мѣсто да има една дрогерия? Мене ми се струва, че ако оставимъ това положение въ законопроекта, следъ 1—2 години ще почнатъ да се състезаватъ нѣкои специалитети, които ще бѣдатъ отъ българско производство. Ще видите, че ще бѣде лошо за българския народъ.

Азъ това го виждамъ, то става предъ очитъ ни. И бихъ помолилъ г. министра да се съгласи да остане старото положение, което не е голѣмо зло: на две аптеки да има една дрогерия. Тогава ще се запази донѣкъ и съществуването на аптекитъ и нѣма да се отива до крайни сръдства, за да бѣде скѣпо за българския народъ. И затова азъ правя предложение да остане същото положение, както бѣше досега, и моля г. министра и г. докладчика да се съгласятъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Безспорно е, че не може безъ една нота на трогателностъ да се не изслуша и защитата, която г. Гайдаджиевъ прави на дрогиститъ. Той казва, че като се отворятъ много дрогерии, нѣма да има на кого да продаватъ, поради което ще се поставятъ въ известни затруднения. Дрогиститъ, безспорно, ще трѣбва да му благодарятъ за тази грижа. Обаче законодателятъ въ туй отношение е оставилъ свободенъ всѣки единъ дрогистъ да си направи смѣтката и ако види, че има интересъ — да отвори дрогерия; ако нѣма — да не отваря.

Казва се също, че чужди капитални дохаждали тукъ подъ маската на единъ или другъ правоспособенъ фармацевтъ дрогистъ. Смѣтамъ, че отъ туй България не губи; не губи страната, не губи и населението. Защото, безспорно, като дойде чуждъ капиталъ, съ своитъ складове, създава се конкуренция и гма доброкачественостъ въ лѣкарствата, а това е добре отъ гледището на общитъ интереси.

Въпросътъ за специалитетитъ нѣма абсолютно никакво значение въ връзка съ наредбитъ на чл. 288. Г. Гайдаджиевъ ни разкри какъ се експлоатира населението съ тия специалитети. Обаче тѣ се продаватъ на еднакви цени и въ аптекитъ, и въ дрогеритъ, поради което подлежи на аптечната комисия да бѣде по-взискателна, когато ще определя, кои специалитети ще се даватъ отъ дрогеритъ и какви да бѣдатъ ценитъ на тези специалитети. Нѣма защо да се казва тукъ, че бѣдещата лѣчебна система, що се отнася до употребяването на лѣчебни сръдства, ще бѣде основана главно на специалитетитъ и че все повече и повече рецептурната служба ще бѣде намалена. Тѣй върви свѣтътъ, тѣй ще вървимъ и ние. Ако дадемъ на дрогеритъ да продаватъ специалитети, безспорно, по пътя на конкуренцията ще създадемъ възможностъ за населението да получава доброкачествени лѣкарства.

По тия съображения, които изтъкнахъ като възражение на г. Гайдаджиевъ, и по общитъ съображения, които изказахъ, считамъ, че е въ интересъ на народното здраве да има по възможностъ повече дрогерии. Вървамъ, че на първо време тѣ ще търсятъ по-голѣмитъ градове, но постепенно животътъ и конкуренцията ще ги изтикватъ къмъ периферията. Както е съ лѣкаритъ, както е съ аптекаритъ, така ще бѣде и съ дрогиститъ — постепенно ще отиватъ въ периферията и въ дълбоката провинция.

По тези съображения азъ моля да не възприемате аргументитъ на г. Гайдаджиевъ, а да приемете члена така, както се докладва.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 289, който става чл. 288, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 290 става чл. 289. (Чете)

„Чл. 289. Всѣки правоспособенъ фармацевтъ, български подданикъ, има право да отвори дрогерия, щомъ е навършилъ 25 години и е практикувалъ като фармацевтъ не по-малко отъ 2 години въ аптека, дрогерия, аптечен складъ и пр., или е заемалъ като таквъ държавна, окръжна, общинска или друга служба или работа по специалността си. За отварянето на дрогерии се изисква предварително разрешение на Главната дирекция на народното здраве, която, щомъ провери, че лицето стигна до изискванитъ отъ закона условия, дава нужното разрешение. Дрогерията може да бѣде продавана дарана подъ наемъ, оставяна въ наследство и пр. на всѣки правоспособенъ фармацевтъ, имашъ двегодишна практика“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 290, който става чл. 289, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 291 става чл. 290. (Чете)

„Чл. 290. При дрогерията, въ особени лаборатории, установител на които подлежат на предварително одобрение отъ Главната дирекция на народното здраве, могат да се приготвяватъ всички галенически препарати, като: тинктури, унгвенти и др. козметически средства и фабрични официални издѣлия (таблетки, капсули, ампули и пр.)“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 291, който става чл. 290, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 292 става чл. 291. (Чете)

„Чл. 291. На индустриалци и занаятци, както и на държавни, окръжни, общински и частни химически, лѣкарски, жболѣкарски и фармацевтически лаборатории — дрогерията отпускатъ нужните имъ за работа отровни и силнодействащи вещества само срещу документи, удостоверения, че лицето или учреждението има нужда и право да употребява последните“.

На медицински и ветеринарни лѣкари, жболѣкари и фармацевти, които иматъ право на практика въ страната, за лични нужди, дрогерията могат да отпускатъ отровни и силнодействащи вещества срещу подписъ“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 292, който става чл. 291, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 293 става чл. 292. (Чете)

„Чл. 292. Забранява се да се изработватъ въ дрогерията и отпускатъ на гражданитѣ каквито и да било лѣкарства по лѣкарски рецепти. Забранено е също да се извършватъ рецептурни манипулации, като: приготвяне декокти, инфузи, хапове, супозитори, кашети, болуси, прахове и пр.“

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 293, който става чл. 292, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 294 става чл. 293. (Чете)

„Чл. 293. Лѣчебните средства, които дрогерията държатъ и продаватъ, трѣбва да отговарятъ на официалната фармакопея“.

Г. г. народни представители! Въмѣсто „официалната фармакопея“ става „официалнитѣ фармакопеи“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 294, който става чл. 293, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 295 става чл. 294. (Чете)

„Чл. 294. Отпускането отъ дрогерията на лѣкарства, силнодействащи и отровни вещества, става само отъ правоспособни фармацевти и аптекарски помощници“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 295, който става чл. 294, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 296 става чл. 295. (Чете)

„Чл. 295. Новоотворената дрогерия не може да работи преди да бѣде прегледана отъ комисия, назначена отъ окръжния лѣкаръ“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 296, който става чл. 295, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 297 става чл. 296. (Чете)

„Чл. 296. Притежателитѣ на дрогерии, които не отговарятъ на условията предвидени въ чл. 289, владѣятъ дрогерията си пожизнено. Тѣзи дрогерии се управляватъ отъ правоспособни фармацевти съ двегодишна практика“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 297, който става чл. 296, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Чл. 298 става чл. 297. (Чете)

„Чл. 297. Едно лице не може да притежава две дрогерии. Който притежава дрогерия, не може да притежава аптека и обратно.“

Дрогистъ — правоспособенъ фармацевтъ — който е получилъ разрешение да отвори аптека, е длъженъ щомъ получи съобщение за даденото му разрешение, да затвори най-късно въ единъ месеченъ срокъ отъ съобщението дрогерията си. Ако това не направи — той губи дадената му аптечна концесия и правото да получи кждето и да било друга концесия. Същото се отнася и до аптекаръ, на когото е разрешено по важни причини да затвори аптеката си и е получилъ нова концесионна аптека другаде“.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 298, който става чл. 297, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Тукъ се прибави новъ чл. 298 съ следното съдържание: (Чете) „Наредбитѣ на чл. 265 отъ настоящия законъ се прилагатъ и по отношение на дрогерията“. Това значи, че ликвидационниятъ периодъ отъ три години за аптекитѣ следъ смъртта на притежателя-аптекарь, който не оставя наследници правоспособни фармацевти, се спазва и по отношение на дрогерията. Обаче ако въ тѣзи тригодишенъ ликвидационенъ периодъ се яви наследникъ, който вече е получилъ фармацевтическо образование, безспорно, той ще получи по наследство дрогерията, останала отъ неговия баща.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ така прочетенъ новъ чл. 298, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Отъ тукъ натагъкъ нумерацията на членоветѣ въ законопроекта остава сѣщата.

Г. г. народни представители! Съобщавамъ ви, че е постигнълъ законопроектъ за отлагане изборитѣ за членове на столичнитѣ районни общински съвети. Последниятъ ще бѣде раздаденъ на г. г. народнитѣ представители.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„ОТДѢЛЪ XXII.“

Частни химически, бактериологически и други лаборатории и институти за приготвяне лѣчебни средства.

„Чл. 299. Всѣко специално подготвено лице — лѣкаръ, аптекаръ, химикъ — може, съ разрешение на Главната дирекция на народното здраве, одобрено отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, да открие частна бактериологическа, химическа или фармацевтическа лаборатория за разни изследвания. По сѣщия начинъ се разрешава отварянето на лаборатории, на фабрики и пр. отъ юридически и частни лица, български подданици, за приготвяне лѣкарства, дезинфекционни и силнодействащи средства, а така също лаборатории за приготвяне на разни материи и предмети, въ свръзка съ службата около народното здраве. Всички тѣзи лаборатории и фабрики работятъ подъ рѣководството и отговорността на специално подготвено лице — лѣкаръ, аптекаръ или химикъ, споредъ характера на производството. Уставитѣ и правилницитѣ на такива заведения се одобряватъ предварително отъ Главната дирекция на народното здраве. Въ случай на нарушение общитѣ или специалнитѣ нареждания на санитарната власть, даденото разрешение за откриване лаборатория и пр. се отмѣня по решение на Главната дирекция на народното здраве съ заповѣдъ отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, а функциониранието ѝ се преустановява по административенъ редъ“.

Г. г. народни представители! Тукъ се казва „въ свръзка съ службата около народното здраве“ за избѣгване на всѣкакво недоразумение трѣбва да обясня, че тукъ не влизатъ тоалетнитѣ принадлежности, пудри, помади и пр., за които се говори въ таблица XII отъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата. Тѣзи, които ги приготвяватъ, не е нужно да иматъ специалистъ, който да бѣде шефъ на работата.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 299, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„ОТДЪЛЪ XXIII.

Упоителни срѣдства“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на отдѣлъ XXIII, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 300. Производството, вносътъ, износътъ и разпространението на упоителнитѣ срѣдства *opium brutum, fol. socae, canabis india*, деривати и препарати отъ сжщитѣ, както и солитѣ на дериватитѣ имъ, се намира подъ контрола на Главната дирекция на народното здраве.

Списъкътъ на веществата, върху които се простара този контролъ, може да се измѣни и допълни по решение на аптечната комисия“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 300, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 301. Вносътъ на упоителни срѣдства въ предѣлитѣ на царството е позволенъ само на аптекитѣ и дрогеритѣ, на правителственитѣ учреждения за тѣхнитѣ нужди и на индустриалнитѣ заведения за нуждитѣ на производството имъ. За вноса на всѣка по отдѣлно пратка, носителътъ трѣбва да притежава специално разрешение“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 301, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 302. Транзитно превозвани презъ територията на царството пратки, съдържащи упоителни срѣдства, се разрешава, ако пратката се придружава отъ свидетелство за износъ, издадено отъ държавата, отъ която произхожда пратката.

Отклонение на пратката къмъ друго предназначение може да стане само съ специално разрешение отъ Главната дирекция на народното здраве“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 302, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 303. Никой не може да открие заведение за производство на упоителни срѣдства и да произвежда такива, преди да е получилъ специално за това разрешение отъ Главната дирекция на народното здраве“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 303, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 304. Аптекитѣ и дрогеритѣ отпущатъ упоителни срѣдства само за лѣчебни и научни цели.

Отпущането на упоителни срѣдства за научни цели става срещу специални, издадени отъ санитарната властъ, удостоверения.

Отпущането на упоителни срѣдства за лѣчебни цели става само отъ аптекитѣ, по предписание на правоспособни лѣкари.

Съ особена наредба ще се изброятъ упоителнитѣ срѣдства или препаратитѣ отъ сжщитѣ, които могатъ да се отпущатъ отъ аптекитѣ и безъ предписание на лѣкарь“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 304, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 305. Забранява се на лѣкаритѣ да предписватъ упоителни срѣдства, освенъ за лѣчебни цели. Сжщитѣ сж длъжни своевременно да спиратъ или ограничаватъ предписванията на такива срѣдства, за да предотвратятъ навика или злоупотрѣбитѣ съ тѣх“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 305, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 306. Забранява се на лѣкаритѣ да предписватъ и на аптекитѣ да отпущатъ упоителни срѣдства „*per se*“.

„*Per se*“ — това значи въ чисто състояние.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 306, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 307. Лѣкаритѣ и жболѣкаритѣ, които споредъ своята специалностъ, имагъ нужда отъ упоителни срѣдства „*per se*“, могатъ да си доставятъ такива отъ аптекитѣ и дрогеритѣ срещу особени издадени отъ Главната дирекция на народното здраве свидетелства.

За изразходването на тѣзи срѣдства въ практиката си, лѣкаритѣ и жболѣкаритѣ държатъ точна смѣтка“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 307, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 308. Забранява се вноса, съенето и разпространението на *canabis indica* (индийски конопъ). Само дрогеритѣ и аптекитѣ могатъ да внасятъ *herba canabis indica* и препарати отъ сжщата за медицинско употребление“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 308, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 309. Забранява се приготвянето, вносътъ, разпространението и търговията съ препарати за пушене, приготвени съ опиумъ, или съ смолата на канабисъ индика (хашишъ)“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 309, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 310. Всички фирми и лица които иматъ право да произвеждатъ, да внасятъ, изнасятъ и разпространяватъ упоителни срѣдства, сж длъжни да водятъ специални книги и да даватъ исканитѣ отъ властѣта сведения“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 310, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„ОТДЪЛЪ XXIV.

За производство, вносъ и продажба на химикали, силнодействащи вещества, лѣчебни специалитети и лѣчебни минерални води“.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ заглавието на отдѣлъ XXIV, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 311. Позволява се вносътъ, производството и продажбата въ страната само на разрешенитѣ отъ В. М. С. лѣчебни, диететични и предпазни срѣдства, дроги, химикали, галенически препарати, специални препарати. Разрешението за вносъ и продажба на нови лѣчебни и предпазни срѣдства, става следъ надлежно химическо, бактериологическо и клиническо изследване.

Всѣки може да открие и регистрира лѣчебни срѣдства. Продажбата на такива на публиката става, следъ надлежно разрешение, само въ аптекитѣ, а ако сж специалитети, и въ дрогеритѣ. Разрешението се дава следъ химическо, бактериологическо и клиническо изпитване. Вносътъ, производството и продажбата на тайни лѣчебни срѣдства не се позволява. Всѣки вносителъ или производителъ е длъженъ при поискване да съобщи въ Главната дирекция на народното здраве точния съставъ на лѣчебнитѣ срѣдства“.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приемат чл. 312, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 312 Висшият медицински съветъ може да забрани вноса, производството и продажбата на позволени лъчебни, диететични, предпазни сръдства, ако същите могат да се произвеждат и въ страната или се окажатъ недоброкачествени, безъ особени терапевтични предимства и пр.“

Председателствуващ А. Христовъ: Които приемат чл. 312, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 313. Химикали, лъкарства, обеззаразяващи сръдства, отровни, силнодействащи вещества, лъчебни специалитети, лъчебни минерални води могат да се внасятъ въ страната само отъ аптеки и дрогерии.“

Тукъ думата: „химикали“ се замѣня съ думитѣ: „санитарни материали“.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приемат чл. 313, съ тая поправка, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Понеже редакцията на чл. 314 не е много сполучлива, налага се той да бѣде преработенъ. Когато се разглеждаше този членъ въ комисията, желанието бѣше ония материали, които, макаръ и да сѣ санитарни материали, иматъ приложение въ народното стопанство, индустрията, занаятитѣ и т. н., то за да се направятъ по-достъпни за населението и по-евтини, да се продаватъ и отъ недрогеристи и не аптекари. Поради това членътъ се преработи така: (Чете)

„Чл. 314. Санитарни материали и лъчебни специалитети, употребими и въ индустрията, занаятитѣ, лабораториитѣ, земледѣлието и народното стопанство могат да се внасятъ освенъ отъ аптекари и дрогеристи, още и отъ химици, агрономи и агрономни бѣра, получили разрешение отъ съответното министерство (вътрешно, земледѣлието или търговията). Списъкътъ на тия материали и специалитети се изработва, допълва и измѣня отъ Главната дирекция на народното здраве въ съгласие въ Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти и това на търговията, промишлеността и труда.“

Държавнитѣ, окръжни и общински учреждения също могат да внасятъ изброенитѣ санитарни материали за своитѣ нужди“.

Председателствуващ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Андрей Тодоровъ.

А. Тодоровъ (д. сг): Моля г. докладчикътъ да обясни, при тази редакция, разбира ли се, че всички препарати или химикали, които се употребяватъ въ земледѣлието, като синь камъкъ, парижка зеленина, сода каустикъ, също и сръдствата за химическо боядисване ще бждатъ предметъ на свободна търговия?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ съмъ доволенъ, че г. Тодоровъ предизвика да дамъ обяснение по този въпросъ.

Всички тия химикали: носпразенъ, сода каустикъ, солна киселина и пр., които сѣ били досега предметъ на свободната търговия и за въ бѣдеще оставатъ предметъ на същата търговия. Разбира се, че ония санитарни материали, които сѣ получили вече известно приложение въ народното стопанство, въ техниката, въ земледѣлието и т. н. и до сега сѣ били изключително предметъ на търговия отъ страна на аптекаритѣ и дрогериститѣ, могат да бждатъ продавани и отъ недрогеристи и неаптекари, че търговията съ тѣхъ може да се върши и отъ лицата, които се визиратъ въ чл. 314.

Вѣрвамъ, че г. г. народнитѣ представители сѣ доволни отъ това обяснение и ще приематъ члена така, както го докладвахъ.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приематъ новата редакция на чл. 314, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 315. Забранява се на аптекари, дрогисти, химици и агрономи да посрѣдничатъ при вносъ отъ странство на медикаменти и дроги отъ лица, на които настоящиятъ законъ не дава право да търгуватъ съ такива“.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приематъ чл. 315, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 316. На всѣки индустриалецъ, занаятчия, притежателъ на лаборатория или доставчикъ на учебни помагала, може да се разреши да внася за занаятието си или за училищата разни химикали, отровни и силнодействащи вещества, на основание на издадени отъ учреждения и отъ Министерството на народното просвѣщение свидетелства, въ които поименно се означаватъ артикулитѣ и количествата имъ, нуждни за занаятието, лабораторията, музея или кабинета“.

Думата „химикали“ се зачерква.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приематъ чл. 316, съ направената поправка, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 317. Забранява се на индустриалцитѣ и занаятчиитѣ да търгуватъ съ набавенитѣ за тѣхната индустрия и занятие химикали, отровни и силнодействащи вещества“.

И тукъ думата „химикали“ се зачерква.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приематъ чл. 317 съ поправката, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 318. Забранява се вносътъ и продажбата на обикновенъ фосфоръ и на продукти, съдържащи такъвъ, освенъ ако се касас за лъчебни и научни цели“.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приематъ чл. 317, съ поправката, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 319. Търговията съ отровни и силнодействащи вещества, които иматъ приложение въ индустрията, занаятиятъ и народното стопанство, се позволява само на аптекари, дрогисти, химици и агрономи, които сѣ получили разрешението по чл. 314. Отпушането на поменатитѣ вещества става срещу документи, издадени отъ надлежнитѣ власти, удостоверяващи, че покупателтъ имъ има право да купува такива вещества за своя занаятъ или за други нѣкои цели. Лицата и заведенията, които внасятъ, продаватъ и употребяватъ отровни и силнодействащи вещества, за каквито и да било цели, се задължаватъ да водятъ предвиденитѣ отъ специалнитѣ правилници книги, за тази търговия“.

Г. г. народни представители! Въ връзка съ промѣната на редакцията на чл. 314, редакцията на чл. 319 се измѣня така: „Чл. 319. Търговията съ материалитѣ и специалитетитѣ, за които се говори въ чл. 314, се позволява само на аптекари, дрогисти, химици и агрономи, които сѣ получили разрешението по чл. 314. Отпушането на поменатитѣ вещества става срещу документи, издадени отъ надлежнитѣ власти, удостоверяващи, че покупателтъ имъ има право да купува такива вещества за своя занаятъ или за други нѣкои цели. Лицата и заведенията, които внасятъ, продаватъ и употребяватъ отровни и силнодействащи вещества, за каквито и да било цели, се задължаватъ да водятъ предвиденитѣ отъ специалнитѣ правилници книги за тази търговия“.

Председателствуващ А. Христовъ: Които приематъ чл. 319, както се докладва, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 320. Аптекиитѣ, дрогериитѣ, жболѣкаритѣ и химицитѣ могат да образуватъ сдружения и общи складове съ целъ да доставятъ за членоветѣ на сдружението потребнитѣ за занаятието и търговията имъ санитарни и други материали. Такива складове могат да се образуватъ и при окръжнитѣ постоянни комисии и се завеждатъ отъ фармацевти или помощникъ-аптекари“.

Г. г. народни представители! Въ връзка с чл. 320 трябва да ви кажа, че тая наредба не изключва дейността на ветеринарната кооперация, която си е поставила други цели, тъй че ветеринарната кооперация ще продължава да съществува и да върши ония функции, които има.

К. Николов (д. сг): Помощник-аптекарьт не е въ състояние да върши тая работа; такова доверие не може да му се даде. Може ли помощник-аптекарьт да борави с всички лѣкарства, когато има толкова много хора, подготвени за тая работа?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): То се касае за складъ.

К. Николов (д. сг): Разбира се.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Дали складътъ ще се управлява отъ аптекаръ или помощник-аптекарь, това ще определя аптечната комисия, съобразно службата, която има да се върши въ този складъ. Ще ви кажа, че по-голямата частъ отъ аптечните складове се завеждатъ отъ помощник-аптекари. Напр., складътъ на санитарни материали при Търновската окръжна постоянна комисия се завежда великолепно отъ помощник-аптекарь. Помощник-аптекарьт не дозира, а чисто и просто върши механическа работа: разпределя въ голѣми количества материали за всевъзможните амбулатории, фелдшерски участъци и т. н. Следователно, ако естеството на работата е такова, че тя може да се върши отъ хора с по-малък цензъ, каквито сѫ помощник-аптекаритъ, безспорно, че, за да може да се намали разходътъ по издържката, този складъ ще може да бѣде завежданъ и отъ помощник-аптекарь.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 320, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)
Чл. 321. Безъ предварително разрешение на Главната дирекция на народното здраве, забранено е да се публикуватъ съобщения за лѣчебни сръдства.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 321, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)
Чл. 322. Аптекитъ, дрогеритъ, лабораторнитъ и други заведения, положението на които се урежда отъ настоящия законъ, сѫ подъ постоянненъ санитаренъ надзоръ и се ревизиратъ поне веднѣжъ въ годината отъ Главната дирекция на народното здраве — чрезъ аптечния отдѣлъ — или отъ окръжния, околийския или общинския лѣкари.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 322, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)
Чл. 323. Контролтъ върху лѣкарствата, специалитетитъ и пр. се извършва по същия начинъ, както той върху хранителнитъ и пр. предмети. Окончателнитъ резултати отъ изследванията на лѣкарството се съобщаватъ на аптечната комисия, която се произнася дали взетата проба е нормална, фалшива или развалена (чл. 80).

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 323, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Отдѣлъ XXV.

Лѣкарски съюзъ и лѣкарски дисциплинарни съвети.

Чл. 324. Върховниятъ надзоръ върху частната практика на всички лѣкари, жбобѣкари, фелдшери и други санитарни лица, упражняващи частна практика въ царството, принадлежи на Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве и се упражнява, както чрезъ органитъ на Главната дирекция на народното здраве, така и чрезъ Лѣкарския съюзъ, лѣкарски съвети и дисциплинарни съвети.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представител г. Герасимъ Ангеловъ.

Г. Ангеловъ (д. сг): Азъ смѣтамъ, че трябва да се изхвърли отъ този членъ упражняването на надзора и отъ Лѣкарския съюзъ. Ако г. г. лѣкаритъ, които досега имаха две-три крила, не могатъ по свой починъ да се организиратъ въ единъ мощенъ съюзъ, защо ще трябва ние, народнитъ представители, да узаконимъ тѣхното професионално сдружение? Тукъ се казва, че надзорътъ върху частната практика на всички лѣкари принадлежи на Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве и се упражнява, както чрезъ органитъ на Главната дирекция на народното здраве, така и чрезъ Лѣкарския съюзъ и пр. Думитъ: „Лѣкарски съюзъ“ трябва да се махнатъ и да остане „лѣкарски съвети и дисциплинарни съвети“. Тѣй както е редактирано сега, Лѣкарскиятъ съюзъ ще следи работата на Министерството на вътрешнитъ работи, на Главната дирекция на народното здраве. Ако преди две години узаконихме същото положение за адвокатската организация, защото помежду си тѣ не можаха да се организиратъ въ една мощна адвокатска организация, защо сега ще трябва да узаконимъ положението и на Лѣкарския съюзъ, да бѣде задължително членуването въ него на всички лѣкари, да не може единъ лѣкаръ да бѣде назначенъ на държавна служба и да не му се позволява свободна практика, ако не е членъ на Лѣкарския съюзъ? Азъ смѣтамъ, че тогава трябва да узаконимъ, щото ония лица, които не влизатъ въ своя професионаленъ съюзъ или организация, да не могатъ да работятъ на държавна, обществена и окръжна служба; ако нѣматъ удостоверение, че сѫ членове на своята професионална организация, не могатъ да заематъ служба.

Азъ моля г. министърътъ на вътрешнитъ работи да изхвърли задължителното членуване на лѣкаритъ въ Лѣкарския съюзъ. Не може Лѣкарскиятъ съюзъ да забранява на ония лѣкари, които не е членъ на съюза, да практикува.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Предизвиканъ съмъ отъ преждеговорившия г. Герасимъ Ангеловъ да дамъ нѣкои обяснения, макаръ че още когато правѣхъ предварителнитъ бележки по доклада на законопроектъ, дадохъ нѣкои обяснения и по този въпросъ.

Ако има нѣкой отдѣлъ отъ настоящия законопроектъ, който да представлява особена ценностъ, да е особена ценна придобивка въобще за санитарното дѣло у насъ, това е този отдѣлъ XXV. Защото съ развитието на санитарната служба у насъ се увеличава броятъ на санитарнитъ органи и става засилване на конкуренцията между самитъ тѣхъ и безспорно е, че професионалниятъ моралъ, лѣкарската етика въ много случаи се зле изложи въ ущърбъ на народното здраве. Започватъ вече, за съжаление, нѣкои лѣкари да си служатъ съ миситъ, съ лоши реклами, съ измамни сръдства, съ какви не непозволени сръдства, за да заблудятъ болния, за да го експлоатиратъ, да го злоупоставятъ, да изкористятъ неговитъ страдания. Въ много случаи наказателниятъ законъ е безсиленъ да се справи съ тая материя, трябва да се даде възможностъ на лѣкарската етика да се наложи — и то не само формално, а и фактически — по единъ начинъ ефикасенъ и бързъ. И понеже този контролъ, който би трябвало да се упражнява върху частната практика на санитарния органъ, билъ той фелдшеръ, лѣкаръ или жбобѣкаръ, не може да се упражнява отъ единъ чисто административенъ органъ, ние сега организираме самоконтрола на самото лѣкарско съсловие при упражнението на неговата професия. Въ този самоконтролъ, безспорно, има единъ елементъ, който повишава кредита, който дава държавата на самото съсловие, но има отъ друга страна единъ елементъ, който дава гаранция, че при упражнене на този самоконтролъ, компетентнитъ сѫ, които ще кажатъ своята последна дума. Безспорно, че законопроектътъ дава единъ голѣмъ кредитъ на лѣкарското и жбобѣкарското съсловие, като му позволява то да регулира етичнитъ правила и да ги прилага при упражнението на тази много отговорна професия. Защото въ различие отъ всички други професии лѣкарската професия има особено деликатенъ елементъ, има единъ елементъ на хуманностъ, на човѣкъна, има и общественъ елементъ при изпълненето на професията, много повече подчертанъ, отколкото въ която и да е друга професия — този елементъ не може да остане на преценката на единъ чисто административенъ органъ. Ние призоваваме лѣкарското съсловие и му казваме: отъ васъ искаме да излъчавате вашия дългъ, като се водите отъ идеитъ, легнали въ основата на вашата професия — хуманностъ и човѣколюбие. Ние ви зовемъ да дадете вашето съдействие, дайте го. Упражнявайте най-висшия контролъ върху действията на вашитъ колеги, но при нормитъ, посочени въ текста на закона. Този текстъ на закона, обаче,

не може да обхване всичко, той е редактиранъ въ общи положения, които даватъ възможностъ при различнитъ случаи да се приложи.

Контролата при упражняването на санитарната служба се повърва преди всичко и на първо мѣсто на лѣкаритѣ, които образуватъ при всѣка окръжна колегия лѣкарски съветъ. И когато ще трѣбва да се издаде присѣда, тогава вече тази присѣда не се издава само отъ тѣзи трима лѣкари, но тя се издава отъ дисциплинарния съветъ подъ председателството на членъ-сѣдия отъ окръжния сѣдъ и съ участието на единъ представител на държавната санитарна власт.

Г. Ангеловъ (д. сг): Защо тогава не се каже и представител на акушерската и фелдшерска организация? Азъ мисля, че тогава ще се постигне по-добре целта.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. Ангеловъ! Трѣбва да се чете цѣлния законопроектъ, а не само известни членове и трѣбва да се дойде съ материалъ обработенъ повече, а не така само съ едно настроение. Ако Вие бихте прочели цѣлия законопроектъ, ще видите, че при раздаването на туй правосѣдие участвуватъ и представители на низшия санитаренъ персоналъ, които той си избира отъ своята организация.

Г. Ангеловъ (д. сг): Ако иматъ организация, е казано.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Казано е трима хора, изъ които Гливната дирекция на народното здраве избира едного, когато ще се гледа дѣло на акушерки, на фелдшери или на други представители на низшата санитарна власт, упражняващи частна санитарна практика.

И тѣй, г. г. народни представители, когато ще се издава единъ съдебенъ актъ, който, безспорно, ще засегне повече или по-малко частно-практикуващитѣ лица по санитарното ведомство, тогава този съдебенъ актъ се издава подъ председателството на единъ сѣдия, избранъ въ общото събрание на окръжния сѣдъ, при съдействието на единъ представителъ на Главната дирекция на народното здраве, защото, безспорно е, че държавата трѣбва да си има тамъ свой представителъ; тя не може да се дезинтересира отъ начина, по който се извършва частната практика.

Следъ тия обяснения — които биха били много по-подробни, но смѣтамъ, че въпросътъ е ясенъ — азъ ви моля да приемете редакцията на чл. 324 тѣй, както е дадена. Ще ви кажа, че се е правило възможното да се използватъ придобивкитѣ въ тая областъ, при контролата на други професии, които иматъ частна практика. Но това е една подробностъ, която за сега смѣтамъ за излишно да излагамъ.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 324, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„I. Лѣкарски съюзъ.

Чл. 325. Чрезъ съответнитѣ околийски клонове отъ Българския лѣкарски съюзъ, всички правоспособни лѣкари въ царството, били тѣ на държавна, окръжна, общинска или друга служба или на частна практика, сж членове на Българския лѣкарски съюзъ и участвуватъ въ неговитѣ събори чрезъ делегати, избрани отъ клоноветѣ, като се смѣта по единъ делегатъ на всѣки 10 члена.

Забележка. Окръжниятъ лѣкаръ, възъ основа списѣцитѣ, които води, съгласно чл. 328, определя броя на делегатитѣ, които всѣки околийски клонъ има право да изпраща въ лѣкарскитѣ събори.

Забележката, г-да, къмъ тоя членъ се премахва, понеже сами клоноветѣ ще могатъ да определятъ, колко делегати ще иматъ, тѣй като тѣ знаятъ броя си.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 325, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 326. Лѣкарскиятъ съюзъ следи развитието на санитарното дѣло въ страната и посочва мѣрки за задоволяване на санитарнитѣ нужди; разглежда санитарнитѣ законо-

проекти, общитѣ санитарни наредби и мѣроприятия и дава мнение по тѣхъ; препорѣчва, чрезъ изборъ, подходящи лица за членове на Висшия медицински съветъ (чл. 15). Същиятъ изработва етични лѣкарски правила, които следъ одобрението отъ министра на вътрешнитѣ работи и на родното здраве, основано на мнението на Висшия медицински съвети, ставатъ задължителни за всички лѣкари въ страната.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 326, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„а) Окръжни лѣкарски колегии.

Чл. 327. Всички лѣкари, служащи или практикуващи въ единъ административенъ окръгъ, образуватъ окръжна лѣкарска колегия. Всѣки прозвособенъ лѣкаръ е длъженъ, най-късно три дни следъ установяването си на служба или на практика въ единъ окръгъ, да се запише чрезъ мѣстния околийски клонъ въ окръжната лѣкарска колегия. Записването се извършва отъ окръжния лѣкаръ. Лѣкаръ, който не се числи въ колегията, нѣма право на практика и не може да заеме никаква служба.

Забележка. Два административни окръга, които иматъ единъ окръженъ лѣкаръ, иматъ една обща окръжна лѣкарска колегия.

Г. г. народни представители! Ще трѣбва да се добави за пояснение още една забележка втора, съ следното съдържание: (Чете) „Въ окръжи, дето нѣма или не могатъ да се обарзуватъ околийски клонове отъ Българския лѣкарски съюзъ, лѣкаритѣ се записватъ направо въ окръжната лѣкарска колегия. Разрешава се на лѣкаритѣ отъ съседни околии, които не сж достатъчно по брой, за да образуватъ отдѣленъ околийски клонъ, да образуватъ общъ околийски клонъ за тия околии“.

Ще трѣбва да поясня, че не сж длъжни да се запишатъ въ окръжната лѣкарска колегия ония лѣкари хигиенисти, които не упражняватъ частна практика.

Председателствуващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 327, заедно съ новата забележка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„б) Лѣкарски съвети.

Чл. 328. Въ всѣки окръгъ има единъ лѣкарски съветъ, състоящъ се отъ трима редовни и трима допълнителни членове, избрани за две години отъ делегатитѣ на всички околийски клонове отъ окръга. Окръжниятъ лѣкаръ, възъ основа на сведенията, които събира и на препратенитѣ му отъ председателитѣ на околийскитѣ клонове заявления на всички лѣкари отъ административната околия, съставя и води по околии общъ списѣкъ на всички лѣкари въ окръга, като го попълня и нанася въ него нужнитѣ промѣни, споредъ промѣнитѣ въ състава на колегията. Споредъ този списѣкъ, изготвенъ въ месеченъ срокъ отъ влизане въ сила на настоящия законъ, той определя броя на делегатитѣ, които всѣки околийски клонъ избира, като се смѣта по единъ делегатъ на петъ лѣкари, числящи се къмъ клона, и въ день, определенъ отъ Главната дирекция на народното здраве, тия делегати се събиратъ въ окръжния градъ за да избератъ лѣкарски съвети. Изборътъ се ръководи отъ бюро, назначено отъ окръжния лѣкаръ, състояще се отъ трима лѣкари — единъ председател, лѣкаръ на държавна служба, единъ на окръжна и единъ на общинска. Гласуването е тайно. Произведениятъ изборъ за лѣкарски съвети се утвърждава отъ Главната дирекция на народното здраве, а тоя за делегати — отъ окръжния лѣкаръ. Ако изборътъ е опороченъ, произвежда се новъ.

Забележка. Въ околии, въ които има по-малко отъ петъ лѣкари, избира се единъ делегатъ.

Г. г. народни представители! Въ текста на този членъ се прави една корекция. Думитѣ „на общинска служба“ се зачеркватъ и вмѣсто тѣхъ се поставятъ думитѣ „представител на мѣстния лѣкарски клонъ“. Въ последното изречение, следъ думата „съвети“ се прибавятъ думитѣ „и за делегати“, а думитѣ „а тоя за делегати — отъ окръжния лѣкаръ“ се зачеркватъ. И двата избора ще се утвърждаватъ отъ Главната дирекция на народното здраве.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 328, заедно съ направенитѣ поправки, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 329. При избора на делегати за лѣкарски събори, както и при тоя на делегатитѣ за избиране окръжни лѣкарски съвети, гласуването на всички членове на околийскитѣ клонове е задължително. Избиратъ се и по трима запасни делегати, които замѣстватъ възпрепятствуванитѣ да участвуватъ въ избора делегати. Не гласувалитѣ безъ оправдателни причини се глобяватъ отъ лѣкарския съветъ отъ 100—300 л. въ полза на лѣкарския съветъ.“

Задължително е, така сѣщо, гласуването на всички делегати при изборъ на окръжни лѣкарски съвети и при избора на шесттѣ кандидати за членове на Висшия медицински съветъ (чл. 15). Последнитѣ могатъ да бѣдатъ сѣщевременно и членове на управителното тѣло на съюза. Списъкътъ на неявилитѣ се да гласуватъ делегати се изпраща на съответнитѣ лѣкарски съвети за налагане глоба на отсъствувалитѣ безъ оправдателни причини.

Забележка. Оправдателни отсъствия причини сѣ: важни служебни и професионални задължения, които правятъ невъзможно надуването на мѣстожителството, а така сѣщо и причинитѣ, изброени въ чл. 198 отъ закона за углавното сѣдоприводство“.

Гласуването за шесттѣ кандидати за членове на Висшия медицински съветъ става въ съборитѣ.

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 329, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 330. За членове на лѣкарския съветъ могатъ да бѣдатъ избрани лѣкари, които иматъ най-малко петъ годишна безукорна частна практика или служба, а въ окръжи, въ които нѣма повече отъ шестъ лѣкари съ такава практика или служба, могатъ да бѣдатъ избрани и съ 3-годишна практика или служба.“

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 330, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 331. Членоветѣ на лѣкарски съвети избиратъ помежду си председател на съвета и подпредседател. Допълнителнитѣ членове замѣстватъ редовнитѣ въ случай на тѣхно отсъствие по законна причина. За всѣко неоправдано отсъствие отъ заседанията на съвета, членоветѣ на съвета се глобяватъ въ полза на последния, отъ окръжния лѣкаръ отъ 100—300 л., а при три последователни отсъствия се изключватъ отъ съвета и се замѣстватъ съ допълнителни.“

Председателстващъ А. Христовъ: Които приематъ чл. 331, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„2. Дисциплинарни съвети

а) Окръженъ лѣкарски дисциплинаренъ съветъ.

Чл. 332. Лѣкарскиятъ съветъ, попълненъ съ единъ представител на Главната дирекция на народното здраве, назначенъ отъ нея и съ единъ сѣдия отъ окръжния сѣдъ, определенъ за две години въ общото събрание на сѣщия, образува окръженъ лѣкарски дисциплинаренъ съветъ, който — подъ председателството на членъ-сѣдията — разглежда всички дисциплинарни дѣла. Председателятъ на лѣкарския съветъ разпредѣля за докладване дѣлата между всички членове на дисциплинарния съветъ и опредѣля подходящъ денъ за разглеждането имъ. Канцелярията на окръжния дисциплинаренъ съветъ е при окръжния лѣкаръ.

Забележка. Окръжниятъ лѣкаръ не може да бѣде членъ на лѣкарския дисциплинаренъ съветъ“.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Мушановъ.

Н. Мушановъ (д): Г. г. народни представители! Учредява се дисциплинаренъ съветъ. Не е лоша тази институция за професионалнитѣ сдружения. И азъ нѣма да се обявя противъ принципа за създаването на дисциплинарни съвети. Това е една полезна работа, защото само на такива съвети принадлежи да разглеждатъ дисциплинарни дѣла, които собствено иматъ за обектъ повече моралитета на професионалната, за която тия дисциплинарни съвети се създаватъ. Но мене ми се чини, че много широкъ съставъ се дава на тия дисциплинарни съвети. Споредъ текста на чл. 332, окръжниятъ лѣкарски дисциплинаренъ съветъ ще се състои отъ лѣкарския съветъ на окръга, който се състои отъ трима души, плусъ единъ представител на Дирекцията на народното здраве и плусъ единъ сѣдия отъ окръжния сѣдъ. Азъ питамъ, защо тия трима лѣкари, които съставятъ лѣкарския съветъ въ окръга, да влизатъ и въ състава на дисциплинарния съветъ?

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Тѣ сѣ избрани за съветъ.

Н. Мушановъ (д): Моля, моля. Избранитѣ за съветъ съставляватъ окръжния лѣкарски съветъ, а компетенцията на този съветъ не е да бѣде дисциплинаренъ сѣдъ; той си има друга компетенция, определена отъ по-рано и функцията му въ дисциплинарния съветъ ще съставлява една по-малка частъ отъ общата му работа като лѣкарски съветъ.

Азъ се питамъ, защо непременно тримата участващи лѣкари въ окръжния лѣкарски съветъ да бѣдатъ и членове на дисциплинарния съветъ? Защото тѣзи трима лѣкари, които сѣ избрани за лѣкарски съветъ, плусъ лѣкарътъ, който ще изпрати Дирекцията за народното здраве, ще станатъ четирима лѣкари, които ще иматъ срещу себе си само единъ сѣдия. Ето защо азъ бихъ казалъ — това го наблюдавамъ и въ други подобни дисциплинарни съвети, които съществуватъ — че най-добре би било отъ тримата лѣкари, съставляващи окръжния лѣкарски съветъ, да се избере само единъ членъ за постояненъ тѣхенъ представител въ дисциплинарния съветъ; вториятъ членъ на дисциплинарния съветъ да бѣде лѣкарътъ, изпращанъ отъ Главната дирекция за народното здраве, като представител на държавата, и третиятъ членъ на дисциплинарния съветъ да бѣде сѣдията, като представител на справедливостта и на закона. Това е дисциплинаренъ сѣдъ и такъвъ трѣбва да бѣде неговиятъ съставъ.

Така сѣщо трѣбва да бѣде нареденъ съставътъ и на Висшия лѣкарски дисциплинаренъ съветъ — нека кажа думата си сега, по тоя поводъ, за да не говоря после. Този Висшъ дисциплинаренъ съветъ, казано е въ законопроекта, ще бѣде съставенъ пакъ отъ петима лѣкари, които се избиратъ отъ председателитѣ на всички окръжни лѣкарски съвети въ цѣла България. За да има система, азъ бихъ казалъ и тамъ да се направи така, щото председателитѣ на окръжнитѣ лѣкарски съвети да изпращатъ само единъ членъ въ този съветъ; втория членъ да изпраща Главната дирекция на народното здраве, значи на министерството, а третиятъ членъ да бѣде членъ-сѣдията отъ апелативния сѣдъ, който ще председателствува съвета. Така сѣ, напр., организирани дисциплинарни съвети за учителитѣ, и практиката е дала добри резултати.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Адвокатскитѣ съвети така ли сѣ?

Н. Мушановъ (д): Адвокатскитѣ съвети ли? Азъ, като адвокатъ, да Ви кажа: ако има единъ законъ най-лошъ — и колкото по-скоро се внесе проектъ за измѣнението му, толкова по-добре — то е законътъ за адвокатитѣ. Ние тамъ допуснахме такива работи, за които човѣкъ, като се поспре малко да помисли, просто се чуди, както ние адвокатитѣ се чудимъ много, когато тукъ се повдигна въпросъ за оня адвокатъ, който искалъ 12 милиона лева възнаграждение! Тамъ има такива работи, по които, като помислимъ, просто ще се почудимъ. Ще трѣбва да се поправи законътъ за адвокатитѣ.

Азъ смѣтамъ, че дисциплинарни съвети ще има да играятъ добра роля въ ведомството на Дирекцията на народното здраве. Обаче какъвъ е съставътъ имъ? Четирма лѣкари и единъ сѣдия!

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Не е така. Позволете ми две думи.

Н. Мушановъ (д): Така е: трима лѣкари избрани, единъ назначенъ и единъ сѣдия.

Азъ повдигамъ този въпросъ, защото смѣтамъ, че е по-правилно отъ гледище на дисциплинарното производство — а ще имаме и по-лекъ за манипулиране апаратъ — ако съветътъ се състои отъ трима, а не отъ 5 души. Затуй повдигамъ въпроса и мисля, че по-добре ще бъде да има такъвъ съставъ дисциплинарниятъ съветъ, какъвто азъ предлагамъ. Тогава ще се постигнатъ по-добре и целитъ, които се гонятъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въпросътъ, който повдига г. Мушановъ, не е принципиаленъ, а въпросъ на административна техника, за едно по-лесно манипулиране на този институтъ. Следователно, ние по този въпросъ не бихме могли да споримъ и не би трѣбвало да споримъ. Има редъ съображения, поради които азъ смѣтамъ, че трѣбва да си остане съставътъ такъвъ, какъвто е предвиденъ. Поради деликатността на материята, не трѣбва да се търси само експедитивностъ, а трѣбва да има по-обстойно и по-голъмо вѣдлбочане, проучване да се прави, повече мнения да се чуятъ и повече гаранции да се дадатъ на обвиняемия, че действително обвинението ще бъде обсъдено всестранно. Ние искаме тия лѣкари, които ще бъдатъ съдени отъ своитъ колеги, да иматъ по-голъми гаранции, че присъдата, която ще се издаде, нѣма да бъде резултатъ на настроение или на случайно едно или друго разпределение на гласоветъ. Искаме да кажемъ на лѣкаритъ: ето трима лѣкари отъ вашата срѣда, ето ви единъ лѣкаръ, представителъ на Главната дирекция на народното здраве, ето ви и единъ съдия, които ще ви съдятъ; и когато тѣзи хора ви осъдятъ, можете ли да се сърдите, че не е справедлива присъдата, която даже може да ви лиши отъ правото да упражнявате завинаги частна практика? Колкото по-ограниченъ е съставътъ на дисциплинарниятъ съветъ, безспорно е, че толкова по-голъми сж рисковетъ, присъдата да не бъде правилна. Азъ ще кажа на г. Мушанова, че Върховниятъ административенъ съдъ, когато има да отмѣня заповѣдъ на министъръ или указъ на Негово Величество, заседава въ съставъ отъ 11 души.

Н. Мушановъ (д): Най-лошата работа, която сме направили. Питайте и съдиитъ да Ви кажатъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Въ всѣки случай, когато ще се извършва една работа, която ще има много отговорни послѣствия, добре е да дадемъ всичкитъ възможни гаранции, че тази работа ще бъде извършена при едно всестранно освѣтление.

Казахъ, че не е въпросъ на принципъ, а е въпросъ на една административна техника. Азъ бихъ ви молилъ да остане съставътъ такъвъ, какъвто е, защото институтътъ е новъ, защото трѣбва да се манипулира съ него извънредно деликатно и внимателно, за да не стане той — това ще бъде много страшно — въ нѣкои случаи инструментъ повече или по-малко за преследване едни или други неприятни лица. Когато е по-голъмъ съставътъ му, рискътъ да стане този институтъ такъвъ инструментъ е много по-малкъ, отколкото, когато броятъ на членоветъ му е по-малкъ.

Н. Мушановъ (д): Моля Ви се, азъ искамъ да ми позволите да кажа две думи.

Ние тукъ разрешаваме единъ голѣмъ принципиаленъ въпросъ. Принциплътъ за принудителното синдикиране на чиновничеството у насъ е влѣзълъ въ практика у насъ, и да видимъ, какво ще излѣзе отъ него. За нѣкои ведомства той е добъръ. За менъ дисциплинарниятъ съдъ, който се създава при професионалнитъ организации, е една добра и полезна работа — навредъ го има. Но като имамъ предъ видъ организацията на дисциплинарниятъ съвети за учители, които не сж по-малка армия отъ лѣкаритъ — знаете, че тѣ сж повсѣ бунтуващи сж, отколкото сж лѣкаритъ — и като имамъ предъ видъ практиката, азъ трѣбва да забележа, че тукъ не виждамъ, кой е представителътъ на публичната властъ, който ще търси дисциплинарната отговорност отъ лѣкаря.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Да Ви отговоря. Въ дисциплинарниятъ съдъ за учителитъ имате за обвинител окръжния училищенъ инспекторъ, а ние тукъ не шемъ да организираме единъ съдъ, въ който единъ отъ членоветъ да бъде непременно обвинителъ, и да установимъ една чисто съдебна процедура.

Н. Мушановъ (д): Азъ смѣтамъ, че тамъ е грѣшката.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): То не е грѣшка. Въ учителскиятъ дисциплинарни съвети това е лошото, че вие ангажирате окръжния училищенъ инспекторъ да бъде постоянно обвинителъ. Нѣма нужда отъ обвинение. Имате препискитъ и ще поставите съдитъ въ независимо положение да съдятъ. Много лесно е да кажемъ, че ще поставимъ окръжния лѣкаръ като обвинителъ. Въ такъвъ случай другитъ лѣкари, които сж поставени като съдии, какъ биха могли да се чувствуватъ абсолютно свободни, когато ще решаватъ? Ами въ окръга най-висшиятъ представителъ на санитарната властъ е окръжниятъ лѣкаръ и всѣки другъ представителъ на тая властъ ще бъде нему подчиненъ. Нека оставимъ настрана организацията на учителскиятъ дисциплинарни съвети, тя е по-друга. Тукъ нарочно се избѣгна да се постави обвинителъ.

Н. Мушановъ (д): Азъ си казвамъ мнението. Институцията е нова и ще видимъ, какво практиката ще покаже. Моето разбиране е, че е погрѣшно да се остави на лѣкарската колегия тая самичка да започва преследване спрямо провинени свои членове.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Грѣшите, г. Мушановъ.

Н. Мушановъ (д): Може да е грѣшно моето мнение, но азъ искамъ да го кажа.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Окръжниятъ лѣкаръ и дирекцията сжщо могатъ да възбудятъ дисциплинарно преследване. Значи — коригирамъ Ви — не е само колегията, която може да прати това.

Н. Мушановъ (д): Като може да направи нѣщо по-низшиятъ органъ, подчинениятъ, може да го направи и началникътъ. Ясно е, че което може да направи окръжниятъ лѣкаръ, може да го направи и директорътъ на народното здраве. Винаги е тъй. То се разбира. Може би тая практика да ви даде по-добри резултати; азъ искамъ само да обърна вниманието на Народното събрание на това. По моето разбиране, чиновническитъ сдружения не могатъ сами да бъдатъ господари на своята съдба въ една организирана държава — поседната непременно трѣбва да има тамъ постоянно своето бдително око. Това е моето принципиално становище.

Тѣй че, като поддържамъ, че организацията на лѣкаритъ е твърде добра и дисциплинарниятъ съвети сж добри, азъ все пакъ смѣтамъ, че провинениятъ трѣбва да се подвежда подъ дисциплинарна отговорност отъ отговорния предъ министра и държавата човѣкъ — окръжния лѣкаръ; той е окото на министра, на централната властъ въ работата на лѣкаритъ въ окръга. Той ще започне преследването; може да го започне всѣки, но и той. Той ще бъде, позволете ми думата, държавниятъ обвинител — той е окото на държавата, той ще движи процеса. Каква опасностъ има за лѣкарското съсловие, ако въ дисциплинарниятъ съветъ има единъ човѣкъ, който е окото на държавата?

Какъ по-нататкъ допускате въ дисциплинарниятъ съветъ адвокатска защита, когато, по моето разбиране, дисциплинарното производство не може да се съпровожда съ адвокатска защита? Адвокатътъ нѣма мѣсто тамъ.

Г. Желѣзковъ (раб): Тамъ сте много назадъ.

Н. Мушановъ (д): Може да съмъ много назадъ, но то е здравата позиция. Азъ не зная адвокатъ въ дисциплинарно производство. Защо е тамъ адвокатъ? Какво ще защитава, ако е въпросъ само за дисциплинарно, а не наказателно провинение?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ще Ви обясня.

Н. Мушановъ (д): За да дойде адвокатътъ тамъ да педира, както педира въ гражданскитъ и други съдилища ли? Тукъ не е въпросъ за знания, или за изпълнение нѣкакви общи морални правила, които сж били нарушени; тукъ е въпросъ за единъ специалистъ, въ единъ тѣсенъ кръгъ, моралитетъ, специаленъ на професията. Нима адвокатътъ ще може да разбере лѣкарския моралитетъ по-добре отъ лѣкаритъ? Ако е тъй, провинениятъ лѣкари да ги изпатимъ на общитъ съдилища; нѣма защо да създаваме дисциплинарни лѣкарски съвети. Това да се допуска въ дисциплинарниятъ съвети адвокатъ, противоречи на пона-

тието за тѣсенъ чиновнически професионаленъ моралитетъ. Ето защо, когато позволявате да има адвокатска заплата, а изхвърляте представителя на държавната власт — окръжния лѣкаръ — мене ми се чини, че съ това действително се прави нѣщо само за лѣкаритѣ.

Да свърша. Не е въпросъ за принципъ, а за организация. Но мене ми се чини, че би било по-добре и за самитѣ лѣкари да си иматъ свой представителъ, избранъ отъ тѣхъ, като членъ-сѣдия въ този дисциплинаренъ съветъ — единъ отъ тримата членове, не и тримата — да си има представителъ и държавата, както го има и сега, чрезъ изпращане на единъ делегатъ отъ центъра, и третиятъ да бѣде сѣдията, който ще бѣде председателъ на дисциплинарния съветъ. По този начинъ професионалниятъ моралитетъ, за щастие, представляванъ отъ двама — защото този, който ще се изпрати отъ министерството и той е лѣкаръ — ще се комбинира съ закона и справедливостта, представлявани отъ сѣдията. Мене ми се чини, че така дисциплинарниятъ съветъ ще бѣде по-добре нареденъ. Ако смѣтате, че е по-добре да си остане, както е въ законопроекта, ще остане, но опитътъ ще докаже кое е по-доброто.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Г-да! Азъ се присъединявамъ къмъ мнението на г. Никола Мушановъ. И азъ смѣтамъ, че това, което се направи съ чл. 325, е едно принудително синдикиране — единъ много лошъ прецедентъ за уредбата на свободниятъ професион у насъ. Най-после този членъ го гласувахме, но смѣтамъ, че поне въ чл. 332, по отношение дисциплинарното производство, не трѣбва да продължимъ грѣшката, толкова повече, че можемъ да я избѣгнемъ.

Г. г. народни представители! Не можемъ да оставимъ едно съсловие, което съществено интересува цѣлото гражданство, само да урежда своитѣ дѣла и само да наказва дисциплинарнитѣ простѣпки на своитѣ членове. Обществото трѣбва да бѣде достатъчно представено въ дисциплинарниятъ съветъ, които ще наказватъ провиненитѣ лѣкари. Ние тукъ не виждаме обществото да е представено достатъчно. Ние виждаме да сѣж представители лѣкаритѣ отъ трима лѣкари, срещу двама представители на държавнитѣ, на общественитѣ интереси. И азъ смѣтамъ, че ако искаме да отговоримъ на една държавна и на една обществена нужда въ случая, ние трѣбва да възприемемъ предложението на г. Никола Мушановъ, което предвижда единъ представителъ на съсловието. Нека, най-после, единъ заинтересованъ неговъ членъ да може да защити интереситѣ на това съсловие въ дисциплинарния съветъ и да освѣтли другитѣ двама членове, но да има представителъ и на държавната власт. Това е абсолютно необходимо. Не е важно, че лѣкаритѣ не сѣж чиновници. Тѣ сѣж обществени служители, ако можемъ да ги наречемъ така, отъ първостепенно значение и обществото би трѣбвало да бѣде представено. И затуй въ лицето на представителя на държавната властъ ще имаме единъ представителъ на държавнитѣ и същевременно на общественитѣ интереси, но последнитѣ ще бѣдатъ най-добре запазени отъ сѣдията, който ще може да каже на представителя на съсловието и представителя на държавата, къде е истината и какъ трѣбва да се постѣпи.

Ето защо моля да се промѣни членътъ тъй, както каза г. Никола Мушановъ, като остане: председателъ единъ членъ-сѣдия, избранъ отъ окръжния сѣдъ, единъ представителъ на лѣкарското съсловие и единъ представителъ на държавата.

Председателстващъ А. Христовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Изпада се въ една основна грѣшка, която опороочава идентъ, които се прокарватъ тукъ. Не се касае да се синдикиратъ държавни чиновници, защото и всички частнопрактикуващи лѣкари попадатъ подъ нормитѣ тукъ.

П. Стайновъ (д. сг): Толкова по-зле, че правимъ това и за частнопрактикуващи лѣкари.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Друго е за учителитѣ, които сѣж държавни чиновници, друго е за желѣзничаритѣ. Въ случая дисциплинарниятъ съветъ ще сѣди и лѣкаря на частна практика, и жѣболѣкаря на частна практика, и фелдшѣра на частна практика.

Н. Мушановъ (д): Както е за адвокатитѣ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Както е за адвокатитѣ. Следователно, за чиновнически синдикализъмъ тукъ не може да се говори.

Н. Мушановъ (д): Той е признатъ у насъ по закона за чиновницитѣ.

П. Стайновъ (д. сг): Чл. 88 отъ закона за чиновницитѣ го признава.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Трѣбваше да се създаде единъ институтъ, на който да бѣде подчиненъ едновременно и лѣкарътъ, който е държавенъ, когато упражнява частна практика, и лѣкарътъ, който не е държавенъ чиновникъ, когато упражнява такава практика. Както изтъкнахъ преди малко, тукъ е въпросъ за администрация. Отъ страна на комисията, докладвайки тѣзи наредби, азъ и камамъ да дамъ всичката гаранция на лѣкаря на частна практика, който стои далечъ отъ държавнитѣ институти, че той нѣма да бѣде тормозенъ отъ едни или други колеги, че той нѣма да бѣде поставенъ въ невъзможностъ да упражнява своята професия въ рамкитѣ на една определена професионална етика. Азъ не искамъ преди всичко държавниятъ елементъ да бѣде подчертанъ; азъ не искамъ държавната администрация непременно да се наложи. Представителъ на държавата ще има — той е назначенъ отъ Главната дирекция на народното здраве. Ще имамъ втори представителъ на държавата — той е сѣдията, който ще защитава справедливостта. Но ще имаме ефикасенъ начинъ, за да можемъ да постигнемъ добри резултати, ако дадемъ възможностъ на самата колегия тя да упражнява самоконтролъ. Въ самоконтрола имаме много повече гаранция, отколкото въ административната принуда и заплаха. По тѣзи съображения, азъ смѣтамъ, че не може да се възприеме идеята, щото отъ гледище на държавна централизация, или отъ гледище на една въ тѣсни рамки поставена държавна идея да се даде по-малка възможностъ на професията да упражнява самоконтрола, а да бѣде представенъ повече държавниятъ елементъ, защото, ако се възприеме мнението на г. Мушановъ, ще имате само единъ човѣкъ на професията, единъ човѣкъ на Главната дирекция, държавенъ чиновникъ, и единъ сѣдия, също държавенъ чиновникъ.

Н. Мушановъ (д): Представителътъ на дирекцията е лѣкаръ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Представителътъ на дирекцията, където и да бѣде, той все ще се явява повече или по-малко представителъ на държавата. Имаме отчасти и обвинителна властъ, защото въ следващитѣ наредби се съдържатъ правата на окръжния лѣкаръ да обжалва всички решения на дисциплинарниятъ съветъ.

Н. Мушановъ (д): Той не е страна. Даваме му право да обжалва, а не може да присѣтствува въ съвета.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Даваме му право да следи всички преписки и да обжалва всички прекратени таква. Ние не искаме да го заковемъ, да присѣтствува тамъ и, вмѣсто да бѣде лѣкаръ-хигиенистъ и да се грижи за санитарното дѣло, да го поставимъ да се занимава само съ процесуални въпроси. Ние искаме по възможностъ да предоставимъ по-голяма свобода на професията, за да упражнява самоконтрола.

П. Палиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Отъ законопроекта не е ясно, кой има инициативата да следи простѣпките на лѣкаря и кой има инициативата да предизвика дисциплинарно преследване.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Главниятъ директоръ на народното здраве — единъ, окръжниятъ лѣкаръ — втори, лѣкарскиятъ съветъ, състоящъ се отъ трима лѣкари — трети. Лѣкарскиятъ съветъ може по своя инициатива, по тѣжба на частни лица, по сведения отъ известни учреждения и т. н. да възбуди дисциплинарно преследване. Четете чл. 338. Въ него се казва: (Чете) „Лѣкарскиятъ съветъ следи упражнението частната практика на всички лѣкари“ и пр., и по-нататъкъ въ сѣщия членъ се казва: (Чете) „Таква обяснения не се изискватъ, когато дѣлото е възбудено по предложение на Главната дирекция на народното здраве или на окръжния лѣкаръ“.

Както виждате, когато известно дисциплинарно производство се възбуди от окръжния лекар или от Главната дирекция, тя си е събрала вече своите сведения и внася въпроса въ съда. Никакви други обяснения не се искат, понеже преписката е завършена. А когато лекарският съвет възбуди дисциплинарно производство, тогава се искат тия обяснения. И ако дисциплинарният съвет прекрати преписката, тогава окръжният лекар може да обжалва това прекратяване пред Висшия дисциплинарен съвет.

Така че, на първо място, Главната дирекция може да възбуди дисциплинарно преследване, на второ място — окръжният лекар и, на трето място — лекарският съвет. Всъщност един, повече или по-малко засегнат от неетичните обноси на един лекар, може да си подаде жалбата. И въ чл. 338 се казва: (Чете) „По свой почин, по тужба на частни лица, по искане на председателя на Лекарския съюз или по съобщение на властта“. Както виждате, има широка инициатива въ разни посоки.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народният представител г. д-р Руменов.

Д-р В. Руменов (мак): Г. г. народни представители! Спомена се тук, че съ този законопроект лекарите се синдикирали. Тъкмо обратното се преследва.

Н. Мушанов (д): Всички у нас се синдикират. И търговците се синдикират. То е на мода сега.

Д-р В. Руменов (мак): Лекарите не могат да се синдикират, защото лекарската професия не е търговия. Въ лекарската професия има нещо високо морално, и лекарите биха изменили и на себе си, и на своето назначение, ако се организират като търговци, защото медицината не може да се продава за пари.

Н. Мушанов (д): Г. докторе! Не само търговците се синдикират. Вие гръшките. Аз казвам, че всички се синдикират, всички се сдружават днес, не само търговците. Кои чиновници не се синдикираха, кои еснафи не се синдикираха, кои културни работници не се синдикираха? Недейте казва, че аз съм казвал, какво лекарите са търговци. Аз казвам, че синдикирането днес е на мода. И свещениците се синдикираха.

Д-р В. Руменов (мак): Ние се стремим съ тоя закон да спасим лекарското съсловие от такива организации, каквито сега има течение да се образуват и, заедно съ всички синдикални организации, да вземат участие въ борбата преди всичко за постигане на материални интереси.

Н. Мушанов (д): Не само материални, но и морални.

Д-р В. Руменов (мак): Тук се цели да се подобри моралът въ лекарското съсловие, за да не може чрез медицината да се търгува. Това е всичкото. И понеже този въпрос от юридическо гледище е много сложен, той се протача тъкмо три години. И изработеният проект-указ, и проект-законът за тази работа се протача две години, и най-сетне се даде на членове на кодификационната комисия, които цѣла година го изучаваха и ни дадоха това, което представлява тоя законопроект. И това не сме го правили ние.

Н. Мушанов (д): Това мене не ме интересува. Мене ме интересува, какво ще излезе от тук. Това, което казвате, не е никакъв аргумент. Не ме интересува кодификационна комисия и никаква комисия. Ние тук сме Парламентът, и аз искам да знам какво ще излезе от тук.

Д-р В. Руменов (мак): Вие възставате против тримата лекари, които ще участвуват въ дисциплинарен съд.

Н. Мушанов (д): Аз не възставам против тях, но аз съмтам, че е по-добро и полезно за дисциплинарен съд да има само един лекар въ него.

Д-р В. Руменов (мак): Аз ще Ви кажа, че тоя въпрос е много деликатен, той е от специално естество. От всички е изключен другарският лекарски съд. Него го има въ всички страни. Но другарският лекарски

съд, който съществуваше досега, се оказа днес неэффектен — не само у нас, но въ всички държави. И ние виждаме след войната, когато се усложниха условията на живота, въ Югославия, въ Полша, въ Австрия да се създават също такива закони.

Н. Мушанов (д): Другарският съд не е легална организация.

Д-р В. Руменов (мак): И аз ви моля, недейте прави никакво изменение. Както е наредено тук, така ще бъде достатъчно застъпена компетентността въ този съд — не за да се защищават съслови и лични интереси, а за да може да се упражнява по-ефектен контрол и да се вземат решения, които ще имат по-голямо значение и авторитет за онѣзи, за които се вземат тия решения.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Христо Статев.

Х. Статев (нац. л): Г. г. народни представители! Повдигнатият въпрос, както се каза от всички, не засѣга разрешението на известни принципиални положения, а се касае да се намери една форма, бих казвал, при която най-добре ще се отговори на една нужда. Уважаемият г. д-р Руменов смята, че това заискване като че ли обсега една прерогатива на лекарите, които по този начин ще искат да бъдат върху професията си, за да могат да я отърсат от всички лекари, които биха си позволили да злоупотребят съ своето лекарско предназначение. Каза се, че въпросът не е принципиален, че той е въпрос на администрация, въпрос на техника.

Този дисциплинарен съд няма характер и на един другарски съд. Той не е другарски съд затуй, защото покрай назначението да следи, да бди за провиненията, които евентуално ще стават от страна на лекарите при упражнене на тяхната професия, охранява се и един обществен интерес. И тъкмо дисциплинарният съвет въ този състав, който е предвиден от закона, предлага и присъствието на делегат на централната власт въ лицето на делегата, изпратен от Дирекцията на народното здраве, и въ лицето на съдната.

Цѣлният въпрос, обаче, е там: какъв трябва да бъде този състав. Аргументът, който изтъкна г. докладчикът, че по този начин ще може да се създаде една по-голяма въра въ функциите на този съд, да се създаде една по-голяма санкция за решенията на този съд, не е решаващ, защото не количеството на членовете въ този дисциплинарен съвет може да гарантира евентуално известни резултати, които се преследват, а начинът, по който ще се процедира, и преценката, която членовете на този съвет ще дават.

Ето защо и аз, от гледището на техника, на целесъобразност, се присъединявам към изказаното мнение, щото въ действителност създаването на този дисциплинарен съвет да бъде от трима души, както се забелиза: от представителя на Дирекцията на народното здраве, от съдната и от местния лекар. Този състав ще може действително да гарантира получаването на резултатите, които се желее да бъдат постигнати.

Присъединявам се към туй мнение и моля да бъде възприето, като смятам, че съ това ни най-малко няма да пострада дисциплинарният съд по отношение предназначението, за което се създава.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. министър-председателят.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. г. народни представители! Въпросът се издигна до една височина, която той, по мое схващане, далеч няма, и сигурен съм, че у не малко господа трябва да е останало впечатление от спора, като че ли тук имаме един дисциплинарен съвет, който ни повече, ни по-малко, според думите, които се премѣтаха, ще се занимава съ отговорностите на лекар като чиновник, и който от друга страна, ще има възможност да оправдава, да забубва всичката оная отговорност, която един лекар има пред обществото. За мен въ случая не е нито едно, нито другото. И, според това, думата „синдикиране“, от гледна точка на държавата тук си няма мястото. Това е моето дълбоко убеждение. Този думата „синдикиране“ щѣше да си има място тук, ако бѣше въпрос за държавни чиновници, които образуват такъв съвет и въ своите съловни интереси, изключително като

държавни чиновници, се явяват като една група срещу държавата. Тукъ такава нѣщо е изключено.

Нѣщо повечко. Всичката тази организация е резултатъ на онова, което почитаемитѣ адвокати създадоха въ тѣхния законъ, по отношение на който сега слушаме упрѣквания.

И нека ми бѣде позволено да кажа онова, което преди нѣколко часа, преди да се открие заседанието, казахъ: мъжнитѣ въпроси отъ законопроекта минаха, но азъ зная, че ще дойдемъ до юридическитѣ въпроси и тамъ ще се спори не върху сжщността, а върху процедурата. И тукъ сега започваме спорове специално по този членъ.

Г. Никола Мушановъ повдигна въпроса, че е желателно, въ дисциплинарния съветъ държавната властъ да бѣде по-силно представена, а не оная на професията. Азъ не съмъ отъ ония, които избѣгватъ представителството на държавната властъ, но въ случая трѣбва да се запитае, този дисциплинаренъ съветъ, който ни занимава сега — защото има и други дисциплинарни съвети — съ кои лица ще се занимава, съ държавнитѣ чиновници ли? Не. Той ще се занимава съ лѣкаритѣ, досежно тѣхната професия, досежно етическитѣ начала при прилагане на професията.

Н. Мушановъ (д): Ама тѣ могатъ да бѣдатъ и държавни чиновници.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Могатъ да бѣдатъ, но това досежно иерархията не измѣнява...

Н. Мушановъ (д): Искамъ да кажа, че това е погрѣшно.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Ще дойда и тамъ, г. Мушановъ.

Каква опасностъ може да се създаде отъ това, че въ конкретния случай лѣкаритѣ ще иматъ такъвъ единъ дисциплинаренъ съветъ въ окръга, състоящъ се отъ трима лѣкари, плюсъ единъ делегатъ на Главната дирекция на народното здраве и единъ сждия, подъ чието председателство ще заседаватъ? Въпроситѣ, които ще има да разглежда този дисциплинаренъ съветъ, изключватъ всѣкаква възможностъ за нѣкаква опасностъ за народното здраве — напр., да решатъ лѣкаритѣ да направятъ стачка, да не даватъ помощъ, защото, знаете, че не само по наказателния законъ, но и тукъ съ чл. 202, това не се позволява не само на лѣкаря-чиновникъ, но и на лѣкаря-изобщо. Съ това искамъ да подчертая, че нѣма никаква опасностъ за страната, за народното здраве, че дисциплинарниятъ съветъ при този съставъ нѣма да разрешава въпроситѣ повече съ огледъ интереса на професията, отколкото съ огледъ разбиранията на Главната дирекция на народното здраве, която представлява държавата.

Но въ едно съмъ съгласенъ съ тѣзи, които направиха критика: голѣмитѣ състави на сждилищата, за менъ поне лично, не сж практични. Азъ даже отивамъ по-далечъ: азъ бихъ желалъ, ако страната би била обществено поузрѣла, да въведемъ едночленнитѣ сждилища въ окръжитѣ. Но не сме още дозрѣли, за да дойдемъ дотамъ. И затуй се примираваме съ окръжния сждъ отъ трима сждии. Както ви цитува г. докладчикътъ, ние допускаме, административниятъ сждъ, когато има нѣкои въпроси, които ангажиратъ отговорности отъ по-висока инстанция, да заседаватъ съ своя пълненъ съставъ отъ II члена.

Н. Мушановъ (д): Защото измѣня решения на министра.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. Мушановъ казва да бѣдатъ трима членовѣ на окръжния лѣкарски дисциплинаренъ съветъ, а предвидено е да бѣдатъ петима. Ако имаме нѣщо силно въ мотивитѣ на уважаемия г. докладчикъ, това бѣше, че туй е ново учреждение, учреждение, което ще обсъжда чисто етически въпроси, и затова трѣбва да му дадемъ по-широка платформа.

Ето защо, г. г. народни представители, като нѣма опасностъ отъ нѣкакво синдикиране, отъ нѣкакви заговори срещу държавата, срещу обществения строй и т. н., понеже се касае до чисто професионални задължения, които тукъ се допускатъ да бѣдатъ контролирани отъ единъ дисциплинаренъ съветъ отъ петима души, отъ които четирима лѣкари, безъ да е отнета отъ ржцетѣ на държавата властъта, възможността да сжди чиновницитѣ си, азъ не виждамъ нѣкаква опасностъ, ако приемемъ този съставъ на дисциплинарния съветъ отъ петъ члена, както е предвидено въ законопроекта.

Н. Мушановъ (д): Министърътъ не може да накаже единъ лѣкаръ. Ако сжтате, че министърътъ е дисциплинаренъ сждъ, тогава нѣма нужда отъ този сждъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Опаснитѣ ще отидатъ въ сжда.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Палиевъ.

П. Палиевъ (д. сг): Г-да! Азъ бихъ сподѣлилъ разбирането на г. министра, ако ставаше въпросъ за една дисциплинарна отговорностъ, която има за обектъ само съсловнo-етични интереси. Но не е така поставенъ въпросътъ. Вие ще видите, въ чл. 337, където се урежда въпросътъ за дисциплинарната отговорностъ на лѣкаритѣ при упражняване на частната имъ практика, да се изброяватъ нарушения не само отъ гледище на съсловнo-етичнитѣ интереси и на интереситѣ на съсловието; засегнатъ сж въпросъ отъ публиченъ интересъ, въпроси, които интересуватъ народното здраве. Точка а на чл. 337 казва: (Чете) „За опущения произлѣзли по невнимание и отъ незнание задълженията на професията“. Значи, ако единъ лѣкаръ се отнася небрежно къмъ работата си, и това има катастрофални послѣдствия за неговия боленъ, ще бѣде сжденъ отъ този съветъ. Този въпросъ не е вече етиченъ, не е съсловенъ, той е общественъ, публиченъ въпросъ. — По-нататкъ точка б казва: (Чете) „За постоянна небрежностъ при изпълнение на професионалнитѣ задължения“. Единъ лѣкаръ, който систематически проявява небрежностъ съ катастрофални често пѣти послѣдствия за здравето на гражданитѣ, ще бѣде тоже сжденъ отъ дисциплинарния съветъ. Съгласете се, че това вече не е въпросъ за единъ чисто професионаленъ сждъ, за единъ чисто другарски сждъ.

Когато дойдемъ до чл. 338, тамъ ще видите по какъвъ начинъ се възбужда углавно преследване. Въ този членъ вие ще видите, до каква степенъ сж се охранили господата въ това направление, защото, казва се, че инициативата за възбуждане на дисциплинарно преследване може да изхожда отъ Дирекцията на народното здраве или отъ окръжния лѣкаръ, но съ предварително разрешение на лѣкарския съветъ.

Н. Мушановъ (д): Е, какъ той ще сжди, когато самъ възбужда дѣлата. Може ли да възбужда дѣло и да сжди?

П. Палиевъ (д. сг): Съгласете се, че тая работа отива твърде далечъ. Въ този съветъ ние не знаемъ какви хора ще бѣдатъ и съ какъвъ моралъ ще бѣдатъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Окржниятъ лѣкаръ, обаче, има право да обжалва постановлението, съ което се възбужда дѣлото.

П. Палиевъ (д. сг): Така че, нито Главната дирекция, нито окръжниятъ лѣкаръ могатъ, безъ предварително разрешение отъ лѣкарския съветъ, да възбудятъ дисциплинарно преследване срещу единъ лѣкаръ. Ако окръжниятъ лѣкарски съветъ не намира причини да се възбуди преследване, такова нѣма да се възбуди. Защо е това ограничение? Най-после, ако е само до чисто професионални интереси — да приемемъ това, което се предлага; но тукъ се засѣгатъ интереси отъ по-голѣмо значение, следователно публичниятъ контролъ, въ лицето на окръжния лѣкаръ, който трѣбва да има, споредъ менъ, инициативата да представлява прокурора при тѣзи дѣла, трѣбва да си остане.

Споредъ менъ, цѣлата тая глава отъ законопроекта изхожда отъ едно погрѣшно основно начало. Затова най-правилно би било, за да се създаде една правилна система по тая глава — и азъ правя предложение въ тая смисълъ — цѣлата глава за дисциплинарни съвети да се повърне въ комисията за ново разглеждане, като се направятъ нужнитѣ промѣни въ духа на това, което пледираме — инициативата за дисциплинарно преследване да бѣде въ ржцетѣ на окръжния лѣкаръ, като представител на държавата; той да поддържа обвинението предъ дисциплинарния съветъ, и същевременно да се изключи широката компетенция на дисциплинарни съвети да възбуждатъ преследвания.

Н. Мушановъ (д): Това може да стане при третото четене. Нѣма нужда да отива въ комисията.

П. Палиевъ (д. сг): Не може да стане при третото четене, понеже е необходимо да се направят основни промѣни. Ако щете, отъ гледна точка на углавното право това е недопустимо, това е поп sens — самъ да възбудишъ преследване и самъ да сѣдишъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Г. Палиевъ! Поддържате ли предложението си, цѣлата глава да се върне въ комисията?

П. Палиевъ (д. сг): Да, да се повърне въ комисията за ново обсъждане, понеже цѣлата тая глава е погрѣшна въ основата си.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ не съмъ съгласенъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Не виждамъ, че отъ това връщане на тая глава въ комисията за ново разглеждане ще излѣзе нѣщо по-друго отъ това, което е. Нѣма абсолютно никакво значение. Най-после, 5 или трима души да бждатъ членовете на дисциплинарния съветъ — както обичате, така гласувайте.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Г. Палиевъ прави предложение, цѣлата тая глава да се върне въ комисията за ново разглеждане.

Н. Мушановъ (д): Азъ смѣтамъ да не се връща въ комисията, а при третото четене да се поправи, каквото е нужно.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: Да, при третото четене може да се поправи.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 332, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 333. Когато се разглеждатъ дѣла, отнасящи се до частната практика на лѣкари, фелдшери и др. санитарни лица, числящи се на служба при самоуправителнитѣ тѣла, въ дисциплинарния съветъ участвува и единъ представител на окръжната постоянна комисия — председателътъ ѝ, или избранъ отъ комисията неинъ членъ; а когато се разглеждатъ дисциплинарни дѣла, отнасящи се до фелдшери, акушерки и др. лица отъ помощния санитаренъ персоналъ, упражняващи частна практика, въ съвета участвува представител на тѣхната организация, ако има такава за цѣлия окръгъ, призната за редовно съществуваща отъ Главната дирекция на народното здраве и имаща за членове повече отъ половината на този персоналъ въ окръга. Въ таквъ случай, организацията посочва трима свои кандидати за членове въ съвета и отъ тѣхъ Главната дирекция на народното здраве назначава единъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 333, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Събранието, че е постѣпилъ законопроектъ за извънбюджетенъ (свѣрхсметенъ) кредитъ по бюджета за 1928/1929 финансова година, който се раздава на г. г. народнитѣ представители, и ще се постави после на дневенъ редъ. (Вж. прил. Т. I, № 67)

Г. докладчикътъ ще продължи доклада си.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„6) Висшъ лѣкарски дисциплинаренъ съветъ

Чл. 334. Председателитъ на всички окръжни лѣкарски съвети, свикани на заседание въ София отъ Главната дирекция на народното здраве, избиратъ за 4-годишенъ срокъ 5 редовни и 5 допълнителни членове на Висшия лѣкарски съветъ. Редовнитѣ членове избиратъ помежду си председателъ и подпредседател на съвета. Гласуването на председателитъ на окръжнитѣ лѣкарски съвети, при избора на Висшия лѣкарски съветъ, е лично и задължително. Ако отсъствуватъ 1/3 или повече отъ 1/3 отъ тѣхъ, изборътъ се отлага, а на отсъстващитѣ безъ законна причина се налага отъ главния директоръ на народното здраве глоба отъ 100—1000 лева. За членове на Висшия лѣкарски съветъ могатъ да бждатъ избрани и лѣкари, които не сѣ председатели или членове на окръжнитѣ лѣкарски съвети“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 334, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 335. За членове на Висшия лѣкарски съветъ могатъ да бждатъ избрани лѣкари, които иматъ най-малко 10-годишна безукорна служба или практика. Всѣки две години половината отъ членовете на съвета излизатъ — първата година по жребие — и на мѣстоото имъ се избиратъ други. Преизбиране на излѣзлитѣ се допушта“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 335, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 336. Висшиятъ лѣкарски и дисциплинаренъ съветъ се състои отъ петтѣ члена на Висшия лѣкарски съветъ, попълнени съ единъ представител на Главната дирекция на народното здраве и единъ членъ сѣдия отъ Софийския апелативенъ сѣдъ. Този съветъ, подъ председателството на членъ-сѣдията, разглежда като втора и последна инстанция всички жалби, подадени срещу постановленията на окръжнитѣ дисциплинарни съвети. Той има сѣдалището си въ София, и канцеларията му е при Главната дирекция на народното здраве. Председателътъ на Висшия лѣкарски съветъ разпредѣля между всички членове на дисциплинарния съветъ дѣлата за докладъ. Той опредѣля и датитѣ на разглеждането имъ. Сѣщиятъ нарежда да бждатъ изпращани своевременно преписи отъ всички издадени постановления въ Главната дирекция на народното здраве за сведение и за привеждането имъ въ изпълнение.

Забележка. Наредбитъ на чл. 331 се прилагатъ и при отсъствие отъ заседанията на Висшия дисциплинаренъ съветъ“.

Въ края на първата алинея на този членъ се прибавятъ думитъ: „и въ управителния съветъ на Българския лѣкарски съюзъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 336, заедно съ направената отъ докладчика добавка, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете):

„3. Дисциплинарна отговорност.“

Чл. 337. При упражнение на частната имъ практика, лѣкаритѣ, зѣболѣкаритѣ и всички лица отъ санитарното ведомство, упражняващи такава, отговарятъ дисциплинарно:

а) за опущения произлѣзли по невнимание и отъ незнание задълженията по професията;

б) за постоянна небрежностъ при изпълнение на професионалнитѣ задължения;

в) за неспазване приличие въ произлѣзлитѣ отъ упражняване на професията отношения, било помежду си (неколегиялни отношения), било къмъ болнитѣ, тѣхнитѣ близки, къмъ частни лица и къмъ органитѣ на надзора;

г) за неспазване съсловно-етичнитѣ правила, издавани отъ Лѣкарския съюзъ;

д) за всѣко частно или обществено действие, което излага чѣстъта и достойнството на лѣкарското звание или това на по-низшитѣ санитарни лица;

е) за служене съ хвалебни реклами, явни благодарности, мисити и други срдства и похвати, несъвмѣстни, било съ лѣкарското достойнство, било съ интереситѣ на болнитѣ и обществото;

ж) за непазене професионалната тайна не само по отношение на болестъта, но и по отношение на всичко, узнато при изпълнение професията. Само по опредѣление на сѣда, лѣкарътъ може да дава показания по въпроси, свързани съ професионалната тайна“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 337, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете):

„4. Дисциплинарно производство.“

Чл. 338. Лѣкарскиятъ съветъ следи упражнението частната практика на всички лѣкари, фелдшери и др. въ окръга. Той — по свой починъ, по тѣжба на частни лица, по искане на председателя на Лѣкарския съюзъ, или по съобщение на

властта — постановява да бъде възбудено дисциплинарно преследване и то само след като предварително поиска обяснения от обвиняемия. Последният е длъжен в седмодневен срок от получаване изпратената му покана да даде обяснения си. Такива обяснения не се изискват, когато дѣлото е възбудено по предложение на Главната дирекция на народното здраве или на окръжния лѣкар. Въ последните случаи, дѣлото се внася направо въ дисциплинарния съвет за разглеждане. След изтичане на седмодневния срок, лѣкарският съвет прави разследване и взема немотивирано постановление или за възбуждане дисциплинарно преследване, или за прекратяване преписката.

Председателствуващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Моля г. докладчика да обясни по-добре — защото за мене пакъ остава неясно — кой ще възбужда преследванията, или какви сж правата на държавната власт предъ тия дисциплинарни съвети?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! По поводъ бележката, която преди малко направи г. Палиевъ, азъ казахъ, че дисциплинарното производство може да бъде възбудено, общо казано, отъ три власти: първата е лѣкарският съветъ — значи тримата лѣкари, които могат да възбудятъ дисциплинарно производство по поводитѣ, които сж изложени въ чл. 338; втората е главниятъ директоръ на народното здраве; третата е окръжниятъ лѣкаръ. Г. Стайновъ би билъ правъ да каже, че изрично нѣкакъ си не е казано това въ този текстъ, но то се разбира, защото се казва: (Чете) „Такива обяснения не се изискват, когато дѣлото е възбудено по предложение на Главната дирекция на народното здраве“. Значи, шомъ главниятъ директоръ на народното здраве отнесе единъ въпросъ до дисциплинарния съдъ, този дисциплинаренъ съдъ е длъженъ да се занимае съ него. Никой не може да прекрати възбуденото отъ главния директоръ преследване — нито лѣкарският съветъ, нито който и да било другъ. Ако пъкъ лѣкарският съветъ реши, че едно дисциплинарно производство трѣбва да се прекрати, тогава окръжниятъ лѣкаръ, представител на властта, може да обжалва постановлението на лѣкарския съветъ предъ висшия дисциплинаренъ съдъ, и последниятъ решава, или да се потвърди постановлението, съ което се прекратява дѣлото, или да се върне дѣлото направо въ дисциплинарния съветъ за разглеждане.

Председателствуващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Ще моля г. докладчика да даде едно обяснение.

Шомъ като лѣкарският съветъ е, който ще решава, дали да се възбуди преследване или не, и понеже въ този дисциплинаренъ съветъ има трима души лѣкари — болшинството съ това не ще ли да предрешава всѣко едно преследване? Тримата души лѣкари сж болшинството въ дисциплинарния съветъ, който ще взема решенията. Моля само, туй да се обясни: не смѣта ли г. докладчикътъ, че съ туй се предрешава преследването на лѣкаритѣ.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Не, не. Мотивитѣ сж да се преследватъ простѣпнитѣ, а не да се оправдаватъ. Досега оставаха ненаказани много лѣкарски простѣпци, защото нѣмаше начинъ да се наказватъ, а сега това се прави, за да може да се наказватъ.

Председателствуващ В. Димчев: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Лѣкарският съветъ, безспорно, не предрешава въпроситѣ. Той дава само една административна насока на препискитѣ. Въ тѣзи преписки обвиняваното лице ще може да представи всички нужни доказателства. Въпроситѣ се решаватъ следъ туй съ сътрудничеството на единъ съдия и на представителя на Дирекцията на народното здраве — на държавата. Ще се събиратъ и допълнителни доказателства, които обвиняемиятъ може да представи, и тогава ще се решава. Лѣкарският съветъ чисто и просто насочва административно препискитѣ.

Председателствуващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Петко Палиевъ.

П. Палиевъ (д. сг): Азъ бихъ молилъ да се направи една корекция, която ще бъде въ интереса на работата.

Тѣй, както е текетътъ на този членъ, не дисциплинарниятъ съветъ, съ участието на съдията и на представителя на Дирекцията на народното здраве, ще решава предварителния въпросъ, дали да се възбуди или не углавно или дисциплинарно преследване, а само лѣкарският съветъ, състоящъ се само отъ лѣкари. За да имаме една по-голяма гаранция, че нѣма да се злоупотрѣблява съ това право, азъ бихъ молилъ да се направи една корекция въ този смисълъ, че въпросътъ за възбуждане или не на едно преследване се решава предварително не отъ лѣкарския съветъ, но отъ този дисциплинаренъ съветъ, съ участието на съдията, тогава ще имаме една по-голяма гаранция, че нѣма да има протежиране на лѣкари отъ тѣхнитѣ другари, които сж отъ едно съсловие, и че този съдъ не се обръща на единъ другарски съдъ, а ще бъде единъ професионаленъ дисциплинаренъ съдъ съ участието на представителите на държавата.

Председателствуващ В. Димчев: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ съжалявамъ, че не мога да се съглася съ г. Палиева. Защото, вмѣсто да се отнася въпросътъ въ дисциплинарния съветъ за разрешаване, дали да се възбуди или не преследване, дисциплинарниятъ съветъ ще реши чисто и просто да бъде оправдано обвиненото лице, ако е невинно — и обратното. Нѣма защо да решава веднѣжъ да се възбуди преследване и втори пътъ да го съди или да решава да не се възбужда преследване. Ако види, че не трѣбва да се възбужда преследване, чисто и просто ще оправдае лицето; ако види, че лицето е виновно, ще го съди.

Председателствуващ В. Димчев: Който приема чл. 338, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 339. Въ постановлението за възбуждане дисциплинарно преследване се посочва изрично въ що се състои обвинението и, заедно съ преписката, лѣкарският съветъ изпраща постановлението на дисциплинарния съветъ за разглеждане. Окръжниятъ лѣкаръ може всѣкога да изиска и преглежда препискитѣ на лѣкарския съветъ и тия на дисциплинарния съветъ. Както той, така и председателътъ за управителния съветъ на Лѣкарския съюзъ има право да обжалва предъ Висшия дисциплинаренъ съветъ всѣко постановление на лѣкарския съветъ, съ което е прекратена нѣкоя преписка. Ако Висшиятъ дисциплинаренъ съветъ намери тази жалба за основателна, връща преписката за внасяне въ дисциплинарния съветъ“.

Председателствуващ В. Димчев: Който приема чл. 339, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

Чл. 340. Обвиняемиятъ се призовава лично да даде обяснения предъ дисциплинарния съветъ. Ако не се яви, дисциплинарниятъ съветъ се произнася по дѣлото въ негово отсъствие. Обвиняемиятъ може да се представлява само отъ единъ защитникъ. Дѣлата въ дисциплинарния съветъ се разглеждатъ при затворени врата. Могатъ да присѣдствуватъ само лѣкари, адвокати и представители на държавната и окръжна санитарна властъ.

Забележка. Разпоредбитѣ на закона за углавно съдопроизводство относно разпита на свидетели, вещи лица, поджеждането имъ подъ клетва, разноситѣ имъ и пр., както и налагането глоби на неявили се свидетели, вещи лица и докарването имъ подъ стража, се прилагатъ и предъ дисциплинарниятъ съдилища.

Председателствуващ В. Димчев: Който приема чл. 340, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 341. Протоколътъ на заседанието и постановлението по дѣлото се написва отъ докладчика и се подписва отъ всички членове на дисциплинарния съветъ“.

Председателствуващ В. Димчев: Който приема чл. 341, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 342. Издаденото постановление може да бжде обжалвано въ двунедѣленъ срокъ отъ съобщението предъ Висшия дисциплинаренъ съветъ както отъ осждения, така и отъ окръжния лѣкаръ, на когото се съобщаватъ служебно преписи отъ всички издадени отъ дисциплинарния съветъ постановления. Не подлежатъ на обжалване постановленията, съ които е наложено наказание: а) обръщане писмено внимание или б) глоба до 500 лева“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представител г. Петко Стайновъ.

П. Стайновъ (д. сг): Азъ искамъ едно обяснение отъ г. докладчика. Не виждамъ тукъ, дали Лѣкарскиятъ съюзъ или лѣкарскиятъ съветъ има право да обжалва постановленията. Или ще кажете, че той безъ туй предрешава въпроситъ съ своитъ трима души, та затуй го нѣма!

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Споредъ закона не му се дава това право.

П. Стайновъ (д. сг): Защо?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Защото окръжниятъ лѣкаръ въ повечето случаи е въ негласната роля на прокуроръ и нѣма нужда отъ двама прокурори — единъ е достатъченъ.

П. Стайновъ (д. сг): Ако лѣкарскиятъ съветъ е недоволенъ, кой ще повдигне преследването? Нѣма ли той право да го повдигне?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ами тримата негови представители сж въ сѣда.

П. Стайновъ (д. сг): Туй искамъ и азъ да кажа — че тѣ предрешаватъ. Азъ пъкъ ще Ви наведе на идеята, че всичко се предрешава отъ Лѣкарския съюзъ, а другото е една маска, която поставяте.

К. Николовъ (д. сг): И председателътъ на управителния съветъ на Лѣкарския съюзъ има право да обжалва.

П. Стайновъ (д. сг): А пъкъ тукъ го нѣма. Цѣлата система е погрѣшна.

П. Палиевъ (д. сг): Азъ ще ви дамъ единъ примѣръ, за да видите какъ би се разрешилъ въпросътъ. Постѣпва преписка, безразлично по чия инициатива, въ окръжния лѣкарски съветъ, които по силата на закона решава, че нѣма простѣпкъ и не възбужда дѣло. Обтѣжено това решение на съвета предъ санитарната дирекция, тя повръща въпроса за разрешаване. Въпросътъ сега ще се разреши отъ дисциплинарния съветъ, състоящъ се отъ тримата лѣкари, отъ сѣдния и отъ представителя на Главната дирекция на народното здраве. Тримата лѣкари ще си останатъ на своето разбиране и виновниятъ лѣкаръ ще бжде оправданъ. Нали е смѣшно всичко това?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Въ всѣки случай, това е единъ сѣдъ. Асж ние, когато работимъ закони, всѣкога изхождаме отъ положението, че тѣзи, които ще ги прилагатъ, ще бждатъ недобросѣвѣстни и ще гледатъ да ги заобикалятъ. Азъ пъкъ ви казвамъ, че, ако изхождаме отъ този манталитетъ, ние никога нѣма да направимъ единъ законъ, защото той всѣкога може да бжде повече или по-малко окаратурванъ отъ тѣзи, които ще го прилагатъ. И затуй ние имаме такива контроли надъ контролитъ и такива злоупотрѣбления върху злоупотрѣбленията. Ние трѣбва да изхождаме преди всичко отъ едно начало — че хората, които ще прилагатъ единъ законъ, сж хора почтени; ако сж тѣ мошеници, по-добре е да не правимъ закони. Това е моето становище.

П. Стайновъ (д. сг): Но законитъ не се правятъ само за честнитъ хора. Ние искаме гаранции. По този начинъ вие ни пращате въ рѣцетъ на лѣкарската партия, която печели болшинство въ лѣкарския съветъ. Това призимъ ние, а то не е гаранция за народното здраве.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Ние преди всичко не трѣбва да забравяме, че предоставяме този контролъ на самата лѣкарска организация. Гаранциитъ никога нѣма да ги намѣрите въ строгитъ закони. Гаранциитъ ще

ги намѣрите въ повишеното културно общо ниво. Тамъ ще ги намѣрите. Строгитъ закони даватъ тѣкмо обратни резултати. И ще дадатъ такива. По-нататкъ вие ще видите, че въ закона съвсемъ сж напуснати строгитъ санкции, които първоначално се предлагаха. Ние отидохме по единъ постепененъ начинъ, ако щете, къмъ една углавна педагогика, защото предлаганитъ санкции даватъ тѣкмо обратнитъ резултати и защото нѣма да се намѣрятъ сѣднии, които да прилагатъ строгитъ наказания, а ще се намѣрятъ сѣднии, които ще търсятъ начинъ да не ги прилагатъ и то по съображения на човѣщина.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 342, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 343. Висшиятъ лѣкарски дисциплинаренъ съветъ се произнася по жалбитъ, подадени срещу дисциплинарнитъ постановления на окръжния дисциплинаренъ съветъ. Той може да потвърди, да отмѣни или измѣни обжалванитъ предъ него постановления на окръжнитъ дисциплинарни съвети, като се ръководи по правилата, съдържащи се въ закона за углавното сѣдопроизводство (чл. чл. 516 и 549). Тѣжителитъ се уведомяватъ за деня на гледане дѣлото и могатъ да се явятъ лично или чрезъ единъ повѣренникъ. Решенията на Висшия дисциплинаренъ съветъ сж окончателни и се привеждатъ въ изпълнение съ заповѣдъ на министъра на вътрешнитъ работи и народното здраве.“

К. Николовъ (д. сг): Подъ „повѣренникъ“ какво се разбира, адвокатъ ли?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Да, адвокатъ.

К. Николовъ (д. сг): Е, е!

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 343, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Дълженъ съмъ да дамъ едно обяснение. Уважаемиятъ г. Коста Николовъ, когато стана дума за повѣренника — адвокатъ ли ще бжде — каза: „Е, е,“ учуди се. Азъ смѣтамъ, поради сериознитъ наказателни санкции, които се съдържа въ този отдѣлъ, че е необходимо хората, които не могатъ да манипулиратъ и да боравятъ съ процедура, каквато и да била тя, да получатъ една подкрепа отъ компетентни хора. Тукъ не се защитава професионални интереси, а се защитава интереситъ на хората, които сж подсѣдими и на които трѣбва да се даде възможностъ да бждатъ добре защитени. Тѣй че това възклицание, г. Коста Николовъ, Вие трѣбва да го оставите за другъ случай. (Чете)

„Чл. 344. Когато съ влѣзло въ законна сила постановление на дисциплинарния съветъ, съ опредѣлене на лѣкарския съветъ или съ заповѣдъ на Главната дирекция на народното здраве е наложена глоба, мировиятъ сѣдния, въ сѣдалището на окръжния дисциплинаренъ съветъ, издава въз основа на тѣхъ изпълнителенъ листъ на името на окръжния лѣкарски съветъ.“

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 344, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„5. Дисциплинарни наказания.“

Чл. 345. Дисциплинарнитъ наказания се налагатъ независимо отъ углавната отговорност. Дисциплинарнитъ наказания сж:

- а) обръщане писмено внимание;
- б) глоба отъ 50 до 10.000 л.;
- в) лишение отъ право на упражняване професията отъ една седмица до една година — това лишаване може да бжде условно;
- г) лишение отъ правото на упражняване професията и частна практика отъ шестъ месеца до 3 години и;
- д) лишение отъ сѣдното право завинаги.

Забележка. Временното или завинаги лишение отъ право на упражняване професията и частна практика се отнася за цѣлата територия на Царството.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 345, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

К. Николов (д. сг): „Условно“ да се махне

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): „Условно“ — то е именно оная углавна педагогика, за която ви говорих. Loi de Beranger.

К. Николов (д. сг): Съ заплаха не може да ги оправите.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 346. Условното осъждане се допуска по преценка на съда само по отношение на обвиняеми, които не са осъждани за деяния, наказуеми по чл. 345, буква „в“ и „г“. Във случай, че преди изгичане три години от осъждането им, същите обвиняеми бъдат осъдени за деяние, наказуемо по чл. 345, буква „в“ и „г“, тогава те изтърпяват и условно наложеното им наказание, а ако въ тригодишния период не бъдат осъдени за такова деяние — считат се, че не са били осъждани.“

Забележка Ако виновното лице е на държавна, окръжна или общинска служба и ако извършеното от него деяние излага неговия служебен авторитет, дисциплинарният съвет може да постанови да бъде съобщено на неговото начальство, че е въ интереса на службата да бъде премѣтено, понижено служебно или уволнено дисциплинарно това лице.“

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 346, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 347. Дисциплинарният съвет налага предвиденият въ чл. 345 наказания, съобразно съ тежестта на извършените от обвиняемия деяния или обстоятелствата, при които те са извършени.“

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 347, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 348. Въ списъка, който води съгласно чл. 328 окръжният лѣкаръ записва срещу името на всеки лѣкаръ наложените му наказания, съ означение съг кога е наложено, датата на постановлението или присъдата и кога е изпълнено наложеното наказание. Въ случай на премѣстване въ друга колегия, тия сведения се съобщават въ новата колегия и вписват се едновременно съ записването на лѣкаря въ нея.“

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 348, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Издрѣжка на лѣкарския съвет.“

Чл. 349. За посрѣщане разноска за издрѣжка на канцеларията, персонал и пр. на окръжния и Висшия дисциплинарен съвет, всеки член на Лѣкарския съюз е длъжен да внесе месечна, 6-месечна или годишна членска вноска, раздѣлът на която се определя от окръжния лѣкарски съвет. Въ случай на неплащане, след покана, членският внос се събира принудително, заедно съ глоба, въз основа на подлежаще на обжалване постановление на окръжния дисциплинарен съвет (чл. 344).“

Председателстващ В. Димчев: Има думата народният представител г. Петко Стайнов.

П. Стайнов (д. сг): Азъ моля г. докладчикът да ми обясни, нѣма ли тукъ нѣкаква несъобразност. Ние обръщаме дисциплинарният съвет, който е предназначен да дава едно дисциплинарно правосъдие по дисциплинарни дѣла, на бирникъ на една частна организация, каквато е Лѣкарският съюз.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Съгласен съмъ да се каже вмѣсто по постановление на лѣкарския дисциплинарен съвет, на окръжния лѣкарски съвет.

П. Стайнов (д. сг): Тогава още по-лошо.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Защо?

П. Стайнов (д. сг): Азъ не виждамъ, какъ може една частна организация, Лѣкарският съюз, да има качество на публична власт, да налага глоби и задължително събиране на данѣци.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Нѣма нищо лошо въ това, защото ние даваме на лѣкарската колегия много полѣзна власт, отколкото тая да събира членски вноски от лѣкарите. Нѣма нищо, което да прави впечатление и нѣмаше защо въ случая да се употребяват такива силни думи.

П. Стайнов (д. сг): Ако определят 1.000 л., къде ще има обжалване?

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 249, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Трѣбва да поясня на г. Стайнов, че не се касае да се събират данѣци, за да се образува фондъ, а да се посрещнат разноски. Тия разноски ще бъдатъ 2 или 3 хиляди лева годишно.

П. Стайнов (д. сг): Граница трѣбва да поставите.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Съобразно числото на лѣкарите, които влизатъ въ лѣкарската колегия, и разноска, които се предполага да се извършатъ презъ течение на годината, ще се определят вноската. Имате, напр., 50 души лѣкари, имате 2.000 л. разноски, ще се определят на всеки по 40 л. годишно. Другъ е въпросът, ако трѣбва да събират голѣми суми и да правят капиталъ. Тѣй че нѣма никаква опасност, г. Стайнов.

П. Стайнов (д. сг): Искамъ думата по този членъ.

Обаждагъ се: Гласува се вече.

П. Стайнов (д. сг): Азъ считамъ, г-да, че е несправедливо и нередовно да оставимъ свобода — пакъ повтарямъ — на частна организация да определя, безъ всякакъв контролъ от насъ, какви суми да се събират от български граждани и да й даваме право да издава изпълнителни листове.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Тѣзи суми нѣма да се плащат от гражданите, те ще се плащат от лѣкарите, членове на колегията.

П. Стайнов (д. сг): Те са български граждани.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Недейте употребява това понятие граждани, което е такъ широко. Тѣзи вноски се събират за покриване на разноска, за които ще се изработи единъ бюджетъ, понеже нѣма да се плаща наемъ за помещение, а ще бъде въ канцеларията на окръжния лѣкаръ, ще има отопление и освѣтление и прислужници, то разноска ще бъдатъ малко.

П. Стайнов (д. сг): Граница и контролъ поставете, за да нѣма злоупотреби. Това е нашата длъжност на законодатели.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. г. народни представители! Членът е гласуванъ, но понеже става приказка, и азъ рекохъ да взема малко участие въ дебата по този чл. 349.

Тѣзи, които ще внасятъ, са лѣкари, членове на Лѣкарския съюз. Ние вече тѣхъ ги ограничихме съ факта, че ги заставяме да бъдатъ членове на Лѣкарския съюз по съображения, които се изложиха. Щомъ ги заставихме да бъдатъ членове на Лѣкарския съюз, естествено е, че трѣбва да дадете възможност на този съюз да съществува. А той ще съществува съ онѣзи вноски, които си определят лѣкарите и които те трѣбва да бъдатъ длъжни да внасятъ. Кого може да засегне това? Само недобростъвствия.

Взехъ думата не да изяснявамъ туй, което е ясно, а да отпраща единъ апелъ къмъ господата, които критикуват не съ една малка неприязнь, а съ една голѣма привързаност къмъ идеята за запазване правата на гражданите от посегателството дори на собствената имъ професия.

П. Стайнов (д. сг): То е право.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Професионална сектанщина, ще кажа азъ.

Министър-председател А. Липчев: Друга професия, която дага материал за големия спорт, е свещеническата. Упоменавам я зауй, защото, по моите схващания, няма професии, които са тъй близки, както свещеническата и лъкарската. Това не е смѣнно.

Н. Стайновъ (д. ст): Право е.

Министър-председател А. Липчев: Азъ поставямъ много сериозно този въпросъ. Днесъ въ напредналитъ страни хората, които са на служба въ църквата, се занимаватъ съ единъ голъмъ въпросъ: могатъ ли тѣ да бждатъ отъ полза на своитъ пасоми, ако не са въ положение малко да бждатъ и физически лъкари, да разбираатъ отъ медицина. А пъкъ и лъкаритъ отъ своя страна не е далечъ отъ ролята, която иматъ свещеницитъ. Съ г. д-ръ Руменовъ, съ когото повечко, откогато съ когото и да е другъ, се разправяхме по другитъ глави на законопроекта, откогато навлизохме въ тази глава, сме малко въ унисонъ. Азъ схващамъ, че не е лъкаръ онзи, който мисли само съ цѣрове да оздрави болния; лъкаръ е онзи, който съ цѣроветъ наедно е въ положение да вѣе въ душата на болния вѣра къмъ лъкаря на първо мѣсто и надеждата за изцѣление. Такава е лъкарската професия: тежка е въ изучаването, тежка е и въ изпълнението. Лъкаритъ си длъженъ да даватъ помощъ въ всѣко време. Адвокатитъ не ги задължаваме, освенъ безплатно да защитаватъ бедни по уголовни дѣла.

При това фактическо положение на лъкарската професия, азъ правя единъ апелъ къмъ господата, които искатъ да бждатъ много строги досежно професионалнитъ права, да бждатъ по-снизходителни, защото тукъ имаме работа съ една професия, която, ако няма едно високо съзнание за своя длъгъ, тя, вмѣсто добро, зло ще направи.

Н. Стайновъ (д. ст): Още два члена и ще свърши тази глава и нашата кампания ще се свърши. Следъ това ще почне кампанията д-ръ Руменовъ.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): (Чете):

„Чл. 350. Заявленията, подадени отъ странитъ за преписи отъ постановлението и отъ други документи, съдържащи се въ дисциплинарнитъ дѣла, както и въ самитъ преписи, се обгербоватъ на общо основание, като за всѣки издаденъ преписъ се плаща такса, определена отъ окръжния лъкарски съветъ въ полза на последния“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 350, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

И. Януловъ (с. д): Даде се право на лъкарския съветъ да събира вноски за Лъкарския съюзъ. Но да му се даде право и да събира такси, това е много и свършено неуместно.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): Това ще бждатъ минимални такси. Искане да му се издаде преписъ, трѣбва да се плати на писаръ, трѣбватъ пари за книга. Стрѣмилъ, направилъ пакостъ, да даде поводъ да се занимаватъ толкова хора съ него, иска прѣшвъ, защо да не си плати преписа?

Г. Т. Поповъ (д. ст): Да се предвиди размѣрътъ на тази такса, както е въ съдебницата.

Министър-председател А. Липчевъ: Ако продължаваме дебатитъ ще изядемъ всички такси.

И. Януловъ (с. д): Събираниитъ вноски ще служатъ за покриване на разходитъ, за покриване разноскитъ по преписитъ и т. н. Не бива да се събиратъ такси, определени отъ окръжния лъкарски съветъ. Азъ анализирамъ къмъ васъ последната фраза да се махне. Ако е необходимо да се плати на писаритъ, ще се вземе отъ вноскитъ, предвидени въ чл. 349. Следователно, няма нужда отъ втори вноски. Отъ това законътъ няма да загуби нищо. Това е нѣкакъ си *zu viel*.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): Какво искате да кажете съ това?

И. Януловъ (с. д): Нѣщо много прекалено. Фискално не е издържано това. Въ такъвъ единъ законъ не може да се отива дотамъ — да се създаватъ специални такси.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): Вие сега възседнахте буйни коне по едни дреболии. Тукъ имаше съществени

въпроси. не взехте думата, а сега по поводъ на тази такса, повдигате въпросъ! Азъ ви пояснявамъ, че тази такса иде да покрие едни разноски, да се заплати единъ трудъ.

И. Януловъ (с. д): Недейте се амбицира. Ако азъ не вземамъ думата, то е, защото съмъ съгласенъ съ основнитъ начала на този законопроектъ, но въ дадения случай има нѣщо, както ви казахъ, твърде много неправилно отъ финансово гледище, което не бива да фигурира въ законопроекта — създаването на такси.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): (Чете):

„Зболъкарски съюзъ и зболъкарски дисциплинарни съвети.“

Чл. 351. Всички правоспособни зболъкари въ царството образуватъ зболъкарски колегии и дисциплинарни съвети, по сѣщия начинъ, както лъкаритъ; тѣ подлежатъ на сѣщата дисциплинарна отговорностъ и носятъ сѣщитъ задължения. И за тѣхъ списцитъ се съставятъ и водятъ отъ окръжния лъкаръ. Лицата, които са назначени като представители на Главната дирекция на народното здраве и на съдебната властъ за членове на лъкарски дисциплинарни съвети, могатъ да бждатъ и членове на зболъкарскитъ дисциплинарни съвети.“

Къмъ този членъ, г. г. народни представители, се добавя следната забележка: „Две или повече административни околии могатъ да образуватъ единъ общъ клонъ отъ Зболъкарския съюзъ, а въ окръзи, въ които няма клонове на съюза, зболъкаритъ се зачисляватъ направо въ окръжната колегия.“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 351, заедно съ добавката, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): (Чете):

„Чл. 352. Подробноститъ, за прилагане настоящия отдѣлъ ще бждатъ изложени въ специаленъ правилникъ.“

Въ този правилникъ, г. г. народни представители, безспорно, ще могатъ да се уяснятъ всички въпроси, свързани съ тази процедура по такси, разноски и т. н., по които се говори тукъ.

П. Палиевъ (д. ст): Една празнота остана — за аптекаритъ нищо не е писано.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 352, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): (Чете):

ОТДѢЛЪ XXVI.

Наказателни разпорѣждания

Чл. 353. Споредъ характера на извършенитъ нарушения на настоящия законъ санитарнитъ лица отговарятъ углавно или дисциплинарно. Дисциплинарната имъ отговорностъ не изключва углавната и може да я предшествува или следва.“

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 353, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): (Чете):

„Чл. 354. Административно-полицейскитъ и други власти са длъжни да даватъ въ всѣко време съдействие на органитъ на санитарната властъ и подъ отговорностъ на последнитъ да изпълняватъ законнитъ имъ нареждания при прилагане настоящия законъ. Недаванетоъ съдействие и неизпълнението на тия нареждания се констатира съ актъ, възъ основа на който виновниятъ се подвежда подъ отговорностъ по чл. 443 отъ наказателния законъ“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Които приематъ чл. 354, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Къчевъ (д. ст): (Чете):

„I. Констатиране на нарушенията.“

Чл. 355. Всѣко нарушение наредитъ на настоящия законъ се констатира отъ органитъ на санитарната властъ

с акт, подписан от съставителя му и от двама свидетели. Актът се издава от кочанна книга и трябва да съдържа изложение на факта, съставляващ нарушението, обстоятелствата, при които то е извършено, името на нарушителя, датата и мястоизвършването му, обясненията на нарушителя, имената и адресите на свидетелите. Нарушителят се поканва да подпише акта. Отказът му се припописва от един свидетел. Във акта се описват конфискуваните или поставени под възбрана продукти, ако има такива, тяхната стойност или количеството им.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 355, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 356. До доказване на противното, актът съставлява пълно доказателство за извършено нарушение, даже когато не е съставен точно според изложените в горния член изисквания. Във последния случай достатъчно е да бъде установено, било пред съда, било чрез дознание, извършено от органите на властта, че нарушението е извършено.“

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 356, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 357. Съставеният акт се изпраща на компетентния санитарен орган за издаване — съгласно чл. 674 от улавното съдопроизводство — наказателно постановление против виновния. Наказателното постановление се връчва по начина, определен във чл. 675 от същото съдопроизводство.“

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 357, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 358. Ако акта, според ценката на санитарния орган, на който е изпратен за издаване наказателното постановление, не съдържа основание за издаване такова, той, заедно с цялата преписка, се изпраща на окръжния лекар, който или прекратява преписката, или издава само наказателно постановление, въз основа на акта и допълнително събрания сведения, ако такива са били нужни.“

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 358, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„II. Компетентност на санитарните органи.“

Чл. 359. Министърът на вътрешните работи и народното здраве, въз основа писменния доклад на главния директор на народното здраве, а така също въз основа решението на Висшия медицински съвет, или на аптечната комисия, издава заповеди за отмяна дадено право за притежаване концесионна аптека, за затваряне на временно или завинаги, за затваряне дрогерии и отнемане правото за отваряне такива, за затваряне частни лаборатории, институти, фабрики и др. подобни, за приготвяне лекарств или други санитарни материали или предмети, за забраняване търговията с безвредни лечебни, хигиенни и други средства (чл. 280); а така също за затваряне временно или завинаги дюкани, в които тя се упражнява и конфискуване материалите и стоките, предмет на тази търговия, за затваряне временно или завинаги частни лечебници, лечебни институти и др., за забраняване — временно или завинаги — служенето с рентгенови и други подобни уреди, използвани при лекуването, специални апарати и др. — въобще министърът на вътрешните работи и народното здраве издава подлежащи на изпълнение заповеди във всички случаи, когато това се налага за прилагането наредбите на настоящия закон.“

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 359, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

„Чл. 360. Издадените от министъра на вътрешните работи и народното здраве заповеди подлежат на обжал-

ване пред Върховния административен съд, като на образуваните в този съд дела се дава ход по спешност (чл. 246 от закона за съдопроизводството). Когато се касае за заповеди, с които се забранява приготвянето на известни лекарства — специалитети или за търговия с безвредни лечебни средства (чл. 281), обжалването не спира изпълнението на заповедта.“

Във този член се зачеркват думите: „или за търговия с безвредни лечебни средства (чл. 281)“ — само когато заповедта е за известни лекарства — специалитети, тя се изпълнява веднага. Думата „съдопроизводството“ се замества с думата „съдоустройството“.

Б. Павлов (д): Ами другите не се ли изпълняват веднага?

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Тъ се обжалват, г. Павлов, пред Административния съд. Ако бъдат отменени от Административния съд, не се изпълняват. Имаме едно, тъй да се каже, предварително изпълнение, преди да се произнесе Административният съд; само когато заповедта се отнася за приготвяне на известни лекарства, които тровят населението и могат да предизвикат известна пакост във сръдата на туй население, докато заповедта бъде отменена от Административния съд. Поради този обществен интерес, преди да се произнесе Административният съд, тая заповед се привежда във изпълнение.

Б. Павлов (д): А що се касае до другите?

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Тъ се обжалват и като се произнесе Административният съд, тогава се изпълняват.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 360, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

Чл. 361. Главният директор на народното здраве, въз основа на актовете, съставени от окръжните лекари и от всички други органи на санитарната власт, издава наказателни постановления, с които налага глоби до най-големия размер, предвиден в настоящия закон, а така също конфискува и поставя под възбрана хранителни, питейни и други продукти, лечебни средства, общепотребими и други предмети, подлежащи на санитарен надзор, било при тяхния внос в страната, било при търговията и производството им и гдето и да е другаде, безразлично каква е тяхната стойност и произход.“

Г. г. народни представители! Бързам да ви кажа, че, според този законопроект, най-големият размер на глоба, която може да се налага, е 10.000 л., а минимумът е 25 л. А когато се говори за по-голяма сума, то е само за стойността на конфискуваните развалини и вредни за здравето предмети, която сума, безспорно, може да бъде и повече от 10.000 л.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат чл. 361, моля, да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): (Чете)

Чл. 362. Наказателни постановления, издавани от главния директор на народното здраве, щом се отнасят до глоба, конфискации или възбрана по-голяма от 20.000 л., подлежат на предварително одобрение от министъра на вътрешните работи и народното здраве и могат да бъдат обжалвани въ същите срокове и пред същите съдилища, както наказателните постановления на окръжните лекари.“

Във този член думата „глоба“ се зачертава, а след думата „възбрана“ се прибавя думите „на стойност“.

Г. Попов (д. сг): Ако е по-малко от 20.000 л?

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Г. г. народни представители! Тук е нужно едно обяснение. Може да се внесат от странство вредни за здравето хранителни продукти. Казах ви няколко пъти, че нкъде има червен пипер с минимум, който е отровен. Може да струва 20, 30—50.000 л. Той се конфискува, но когато стойността на конфискувания материал надмине сумата 20.000 л. заповедта на дирекцията подлежи на одобрение от

стра и следъ туй тая заповѣдъ, както всички други заповѣди, може да се обжалва първоначално предъ окръжния съдъ, а следъ туй — предъ административния. Тукъ трѣбва да забележа, че въ нашата преса, гдето никой не прояви любезността да каже нѣколко хубави думи за този законопроектъ, се публикуваха невѣрни нѣща, които имаха тенденция да създадатъ едно настроение срещу законопроекта. Въ бр. 861 на в. „Търговско-промишленъ гласъ“, като се говори за наредбитъ на чл. 314 отъ законопроекта, казва се, че потърпевшиятъ не може да обжалва издадената заповѣдъ за глоба надъ 20.000 л. А въ закона е казано, че може, и не само може да я обжалва предъ една инстанция, предъ окръжния съдъ, но може да я обжалва предъ Административния съдъ, а, освенъ това, тая заповѣдъ подлежи и на одобрение отъ министра. В. „Миръ“ въ снощния си брой възпроизвежда тая статия.

Азъ дължа да ви освѣтля, че заповѣдитъ на министра, на директора на народното здраве, подлежатъ на обжалване. И е установена една иерархия, при която тоя, който е недоволенъ отъ заповѣдта, която го засѣга, може да използва всички широки пѣтища за защита и за доказване своята невинностъ. Азъ, обаче, не мога да не отбележа съ недоволство, че въ нашата преса, която си поставя за задача ужъ да освѣтлява, въ сѣщностъ въпрѣки категоричнитѣ текстове на закона, се пишатъ невѣрни нѣща, съ тенденция, която не ме интересува и която въ всѣки случай не може, освенъ да бѣде порицана отъ това мѣсто.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 362, съ направенитѣ поправки моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 363. Окръжнитѣ лѣкари разглеждатъ завършено жалбитѣ противъ постановленията на околийскитѣ лѣкари и тия на общинскитѣ лѣкари, ползуващи се съ правата на околийски лѣкари. Тѣ издаватъ наказателни постановления за налагане глоба до 10.000 л. и за конфискуване развалени или вредни за здравето хранителни, питейни и други продукти, а така сѣщо и за поставянето имъ подъ възбрана, безразлично каква е стойността имъ“.

Въ този членъ, на първия редъ, думата „завършено“ се замѣня съ думата „окончателно“. И навсѣкѣде въ законопроекта думата „завършено“ се замѣня съ думата „окончателно“, понеже е погрѣшно поправена при коригирането на законопроекта. Може думата „окончателно“ да е русизъмъ, но въ всѣки случай тая дума е специаленъ съдебенъ терминъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 363, съ направената поправка, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

П. Палиевъ (д. сг): Азъ смѣтамъ, че и думата „окончателно“ трѣбва да се махне, защото въ следуюция членъ се предвижда процедурата за обжалване — значи, постановленията не сѣ окончателни. Трѣбва да се каже: „Окръжнитѣ лѣкари разглеждатъ жалбитѣ и постановяватъ“, и пр., защото въ следуюция членъ се казва, че тѣзи постановления подлежатъ на апелативно обжалване.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Преди всичко тукъ се касае за обжалване постановленията на околийскитѣ лѣкари. Тѣ могатъ да бждатъ обжалвани само предъ окръжния лѣкаръ — и свършено!

П. Палиевъ (д. сг): Не е право.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Прочетете наредбитѣ, за да видите компетентността на околийския лѣкаръ. Тя е малка. И когато се обжалва неговото постановление, окончателно се разрешава, административно, отъ окръжния лѣкаръ.

Тукъ, въ този законопроектъ, въ различие отъ други закони, които уреждатъ подобни обжалвания, компетентността на мировитѣ сѣдии е премахната, защото въ много случаи единъ лѣкаръ, който е съставилъ актъ, съ който е констатиралъ, че се продаватъ развалени или вредни за здравето хранителни продукти, трѣбва да ходи по нѣколко пѣти въ мировото сѣдилище, вѣчно да бѣде тормозенъ, и най-после тоя лѣкаръ се решава да не съставя актове, за да нѣма неприятности. И затуй тия въпроси се уреждатъ административно. (Чете)

„Чл. 364. Наказателнитѣ постановления на окръжнитѣ лѣкари подлежатъ на апелативно обжалване предъ окръжния съдъ въ седмодневенъ срокъ отъ съобщението имъ. Решенията на окръжния съдъ не подлежатъ на никакво обжалване, когато се отнасятъ за глоби, конфискации или възбрани до 5.000 лева, а когато тѣ сѣ надъ тази сума — подлежатъ на обжалване предъ Върховния административенъ съдъ въ двуседмиченъ срокъ отъ издаването имъ“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 364, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 365. Околийскитѣ лѣкари разглеждатъ завършено обжалванитѣ предъ тѣхъ постановления на общинскитѣ и участковитѣ лѣкари, споредъ събранитѣ данни. — Тѣ потвърдяватъ, измѣняватъ или отминаятъ тия постановления и сѣ длъжни да разглеждатъ жалбитѣ въ тридневенъ срокъ отъ постъпването имъ. Околийскитѣ лѣкари издаватъ наказателни постановления за налагане глоба до 2.000 лева или за конфискуване развалени и вредни за здравето хранителни, питейни и други вещества на стойностъ до 2.000 лева, или за поставяне подъ възбрана хранителни и питейни вещества на стойностъ 5.000 лева. Тѣхнитѣ постановления се обжалватъ въ тридневенъ срокъ отъ съобщението предъ окръжния лѣкаръ, а ако съ тѣхъ е наложена глоба до 300 лева или сѣ конфискувани хранителни и други продукти на стойностъ до 300 лева — тѣ не подлежатъ на никакво обжалване.“

Забележка. Общинскитѣ лѣкари въ окръжнитѣ градове иматъ компетентността на околийскитѣ лѣкари. Тѣхнитѣ наказателни постановления се обжалватъ направо предъ окръжния лѣкаръ. Началникътъ на столичната санитарна служба е приравненъ на окръжния лѣкаръ, и по отношение санитарната служба въ столицата и обжалванията на наказателнитѣ постановления има неговата компетентностъ.

И въ този членъ думата „завършено“ се замѣня съ думата „окончателно“.

На третия редъ следъ думитѣ „участковитѣ лѣкари“ се поставя точка и следва съ главна буква: „Споредъ събранитѣ данни“ — тире — „тѣ потвърдяватъ, измѣняватъ“ и т. н. следва текстътъ.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 365, съ направенитѣ поправки, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 366. Общинскитѣ и участковитѣ лѣкари, въз основа на съставенитѣ отъ тѣхъ или отъ други санитарни органи актове, издаватъ наказателни постановления, съ които налагатъ глоби, поставятъ подъ възбрана или конфискуватъ и унищожаватъ развалени или вредни за здравето хранителни, питейни и други продукти. Сѣщитѣ могатъ да налагатъ глоба отъ 25 до 500 лева, да конфискуватъ развалени и вредни за здравето продукти на стойностъ до 500 лева и да поставятъ подъ възбрана такива на стойностъ до 2.000 лева“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 366, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): (Чете)

„Чл. 367. Наказателнитѣ постановления, означени въ погорния членъ, не подлежатъ на никакво обжалване, когато съ тѣхъ е наложена глоба до 100 лева или сѣ конфискувани хранителни продукти на стойностъ до 100 лева, а когато се налага глоба въ по-високъ размѣръ или се конфискуватъ продукти съ по-голяма стойностъ, или се поставятъ такива подъ възбрана, постановленията подлежатъ на обжалване предъ околийския лѣкаръ въ тридневенъ срокъ отъ съобщението имъ. Наказателнитѣ постановления се издаватъ едновременно съ съставяне на акта или най-късно въ 24 часа следъ съставянето имъ. За бавностъ виновнитѣ длъжностни лица отговарятъ дисциплинарно.“

За бележка. По-висшиятъ началникъ може да налага всички наказания, които сѣ отъ компетентността на по-низшия“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Който приема чл. 367, моля, да вдигне рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Общо трѣбва да дамъ едно обяснение, че тази материя е уредена така строго и съ желание за по-голяма експедитивностъ, понеже главно се отнася до борба съ

фалшификацията на хранителните продукти и до търговията съ разваляни или вредни за здравето хранителни продукти. Може би има известна нота на строгост, но то се налага пакъ отъ съображения на общественъ интересъ. (Чете)

„Наказания.“

Чл. 368. Лѣкаръ, който предизвика изкуствено помияне, безъ предварително да е уведимили писмено най-близката санитарна властъ, наказва се по чл. 260 отъ наказателния законъ и може да бѣде лишенъ временно отъ правото да упражнява професията си и да заема служба като лѣкаръ. Временното лишаване отъ право да упражнява професията трае отъ една седмица до три години.

На сѣщото наказание подлежи акушерка, фелдшеръ или друго лице отъ санитарното ведомство или ползуващо се съ право на частна практика, което предизвика изкуствено помияне“.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Борисъ Павловъ.

Б. Павловъ (д): Г. г. народни представители! Наказателниятъ постановления въ този законопроектъ, споредъ мене, въ много отношения не издържатъ критика. Първо, защото сѣ въ противоречие съ много правни принципи и, второ, защото уреждатъ една материя, която е уредена вече въ наказателния законъ. Азъ се радвамъ, че г. министъръ Молловъ е тукъ, при г. министъръ-председателя, и вѣрвамъ, че ще ми се притече на помощъ въ това отношение.

Министъръ В. Молловъ: На Васъ?

Б. Павловъ (д): Да, лично на менъ.

Министъръ-председателъ А. Ляпчевъ: По криминалистика, не по криминалогия!

Министъръ В. Молловъ: По финансовитъ въпроси — ако има нѣкъде да направя икономия.

Б. Павловъ (д): Въ чл. 368 се говори за лѣкаръ, който върши едно позволено отъ закона помияне, но за което помияне предварително не е уведимили респективнитъ власти.

П. Палиевъ (д. сг): Защо сега министърътъ на финанситъ да се занимава съ тази работа — помиянията? (Смѣхъ)

Министъръ В. Молловъ: Азъ трѣбва да констатирамъ, че г. Борисъ Павловъ се интересува отъ позволени помияния! (Веселостъ)

Б. Павловъ (д): Така или иначе, да направимъ заседанието малко весело.

Председателстващъ В. Димчевъ: Малко веселостъ.

Б. Павловъ (д): Въ чл. 368 се казва: (Чете) „Лѣкаръ, който предизвика изкуствено помияне, безъ предварително да е уведимили писмено най-близката санитарна властъ, наказва се“ и пр. Г. г. народни представители! Често пѣти единъ лѣкаръ ще бѣде изправенъ предъ положението да направи неминуемо изкуствено помияне. Ако вие задължите този лѣкаръ да направи помиянето, следъ като предварително уведоми санитарната властъ, сигурно ще докарате нуждащата се до положението да мре, защото лѣкарътъ въ никой случай нѣма да се съгласи да направи помияне, безъ предварително да е уведомили надлежната санитарна властъ. И много естествено е, че при това положение, вмѣсто да се изпишатъ вежди, вадятъ се очи.

Азъ смѣтамъ, че не е нужно да се иска предварително да се съобщава на санитарната властъ. Най-после, ще остане и на самия лѣкаръ да извърши известна работа. Смѣтамъ, че това „предварително“ трѣбва да се махне и да се каже „въ най-скоро време“.

Но редомъ съ това трѣбва да отбележа и единъ другъ фактъ. Всички ония, които вършатъ помияния, безспорно, непозволени, се наказватъ по чл. 260. И тоя лѣкаръ, съгласно чл. 368 отъ законопроекта, ще трѣбва да бѣде наказанъ по сѣщия чл. 260 отъ наказателния законъ. Защо? Защото не е извършилъ само едно формално изискване — предварителното съобщение, което трѣбва да се извърши

до санитарната властъ. Мене ми се струва, че отъ гледна точка на углавна санкция това не може въ никой случай да става: единъ лѣкаръ, който върши незаконно помияне, ще трѣбва да отговаря по сѣщия начинъ, по който ще трѣбва да отговаря и лѣкарътъ, който не е изпълнилъ само една формалност на закона — предварително да уведоми санитарната властъ. Не само е тежко, но и много несправедливо да наказвате по единъ и сѣщъ начинъ и този, който върши престѣпление, и онзи, който върши само едно нарушение или, по-право, едно опущение, неспособно съ естеството на работата. Вѣрвамъ, че тукъ г. министъръ Молловъ ще ми се притече на помощъ. (Смѣхъ)

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ ще Ви помогна, г. Павловъ.

Б. Павловъ (д): Моля Ви се, г. докладчикъ.

Но, независимо отъ това, въ втората алинея на чл. 368 се казва — споредъ мене, безъ нужда, защото това е казано въ наказателния законъ — (Чете) „На сѣщото наказание“ — значи, на наказанието, предвидено въ чл. 260 отъ наказателния законъ — „подлежи акушерка, фелдшеръ или друго лице отъ санитарното ведомство или ползуващо се съ право на частна практика, което предизвика изкуствено помияне“. Всички тѣзи господа, госпожи или госпожици, за които се говори въ втората алинея на чл. 368, нѣма защо да отговарятъ по тоя законъ, тѣ ще отговарятъ по чл. 260 отъ наказателния законъ.

Министъръ В. Молловъ: Това е въпросъ, г. Павловъ.

Б. Павловъ (д): Никакъвъ въпросъ не е, г. министре. Сега, ако, откакъ сте станалъ министъръ на финанситъ, сте промѣнили възгледоветъ си по наказателната наука, то е друго. Но азъ смѣтамъ, че не сте ги промѣнили.

Мене ми се струва, че ще бѣде по-добре, ако се каже, че лѣкарътъ, който предизвика изкуствено помияне, безспорно позволено, трѣбва въ най-скоро време да уведоми писмено най-близката санитарна властъ. А ако не стори това, нѣма защо да се казва, че се наказва по чл. 260 отъ наказателния законъ, трѣбва да се каже само, че се лишава временно отъ правото да упражнява професията си и да заема служба като лѣкаръ и пр., както е казано въ законопроекта. Това ще бѣде справедливо отъ гледна точка на правилното разпредѣляне на наказанието въ свръзка съ извършеното престѣпление.

К. Николовъ (д. сг): Коя е най-близката санитарна властъ въ Чупетлово?

Б. Павловъ (д): Азъ мога да ви кажа следния случай. Имате насреща си една жена. Пипалъ я нѣкой, искалъ е да прави нѣкакво си помияне. Това помияне е незаконно, но работата е докарана дотамъ, че трѣбва да стане помияне, за да се спаси жената. Изправяте се предъ единъ лѣкаръ, той трѣбва да действа. Докарана е въ санитарниума такава една жена въ 12 ч. презъ нощта. Кѣде ще търси тоя лѣкаръ санитарната властъ, кога той ще прави надлежното съобщение до тая властъ? И понеже, много естествено, той ще иска да се съобрази съ закона, ще каже на тая жена: „Ще дойдете утре. Въ 8 ч. ще мога да направя осведомление до надлежната санитарна властъ. А ако не чакате до тогава, не съмъ кривъ азъ, а българскиятъ законодатель, защото не поставя въ такава положение“.

К. Николовъ (д. сг): Азъ говоря въ защита на Вашата теза, г. Павловъ. Лѣкарътъ може да бѣде повиканъ въ Чупетлово. Коя е най-близката санитарна властъ тамъ? Фелдшерътъ въ селото.

Б. Павловъ (д): Азъ мисля, че г. министърътъ на вътрешнитъ работи ще има предъ видъ тѣзи бележки, които правя, и самъ ще иска да направи известни измѣнения въ гози смисълъ въ чл. 368 отъ законопроекта.

Председателстващъ В. Димчевъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Г. Павловъ започна съ единъ апломбъ.

Б. Павловъ (д): Никакъвъ апломбъ, г. докладчикъ. Работата е много проста.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Той каза, че тѣзи наредби не търпятъ критика. Азъ смѣтамъ, че критиката

която той направи, е несъстоятелна, поне по отношение на този членъ. И азъ ще му кажа защо. Съгласно чл. 368, забранено е да се предизвиква изкуствено помятане; когато това се налага, лѣкарътъ, който ще го извърши, ще уведоми писмено най-близката санитарна властъ. Значи, въ наредбата на чл. 368 се излиза чисто и просто отъ презумпцията, че лѣкарътъ, който върши изкуствено помятане безъ да е уведомилъ санитарната властъ, . . .

Б. Павловъ (д): Но има нужда да се извърши помятане.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): . . . върши чисто и просто помятане, каквото не трѣбва да върши. Когато то се налага, той не може да нѣма възможностъ по единъ или по другъ начинъ да уведоми властта, че туй се налага.

Г. Поповъ (д. сг): Какъ?

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Моля Ви се. Това е изкуствено помятане. Тукъ имаме лѣкари и тѣ ще обяснятъ, че извършването на едно изкуствено помятане е въпросъ на по-обстойни проучвания. Може да има физиологически причини, може да има едно или друго нѣщо. То не е въпросъ да се наложи като *forse majeure*. Жената ще носи плода въ продължение на 2—3—4 месеца, а подире ще видятъ лѣкаритѣ, че тазътъ е тѣсенъ, че сърцето е слабо и пр. Това не е форсмажорна причина. Следователно, лѣкарътъ, когато прочуи работата, ако е добросъвестенъ, всѣкога ще има възможностъ да уведоми властта. И тукъ ние излизаме отъ становището, че щомъ нѣма уведомление на санитарната властъ, има чисто и просто изкуствено помятане за постигане на други резултати.

Второ, г. Павловъ ви каза: „Защо трѣбва да споменавате тукъ акушерки и други?“ Споменаваме ги тукъ, за да се знае, че освенъ наказанието, което се предвижда по чл. 260 отъ общия наказателенъ законъ, тукъ имаме едно допълнително наказание — лишаване отъ правото да упражняватъ професията си.

Б. Павловъ (д): Това не е нѣщо ново. То съществува въ връзка съ чл. 260 отъ наказателния законъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Азъ смѣтамъ, че чл. 368 трѣбва да се гласува.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоименъ Савовъ.

С. Савовъ (д. сг): Азъ не съмъ лѣкаръ, нито съмъ юристъ. Азъ намирамъ това наказание даже малко, непълно. Този членъ има голѣмъ смисълъ, защото тамъ, където се отнася до природно помятане, както и да е, но това, което правятъ нашитѣ лѣкари, тѣ го правятъ още въ зачатка, въ първия и втория месецъ, и унищожаватъ най-добритѣ зародиши. Азъ имахъ смѣлостта да кажа предъ голѣмия конгресъ на Демократическия съговоръ, че ние унищожаваме члемецъ си. Единъ семеенъ човѣкъ не може да знае, кога ще му се роди най-доброто дете. Тукъ законопроектътъ има най-голѣмъ смисълъ. Азъ не ща да повикамъ г. министръ Молловъ на помощъ, . . .

В. Начевъ (д. сг): Много трудна задача.

С. Савовъ (д. сг): Не е трудна, а много лека е тя. Вие, г. г. интелигентни, не щете да се въдѣте, особено хората, които изчерпватъ държавния бюджетъ — интелигенцията — не щатъ да се въдѣятъ днесъ. Когато плеснете единъ шамаръ на единъ идиотъ по улицата, или когато напсувате нѣкого, ще ви осѣждатъ на 3 или 5 месеца. Тукъ, когато унищожавате единъ зародишъ, отъ който ще има полза нацията и племето, трѣбва да има голѣма санкция. Азъ говорихъ туй преди нѣколко време въ окръжния съветъ, и лѣкарътъ искаше да ме дага подъ сѣдъ; той бѣше извършилъ унищожаване на зародишъ у едни съседи, близко до мене, и азъ знаехъ тая работа, та когато стана случай, азъ му казахъ: Г. докторе! Какъ стана тая работа? Но г. г. лѣкаритѣ взиматъ за помятане по-голѣма сума, отколкото е нужно, за да се отгледа едно селско дете. Това да го разберете вие. А колко лоши сѣ послѣдствията отъ помятането! Народната поговорка казва, че едно помятане е равно на три раждания. Тукъ нѣма жени, за да ви кажатъ истината. Тежко на онази жена, която помята. Тя не е жена, тя нѣма милостъ, тя нѣма състрадание, тя нѣма жалъ, тя нѣма здраве. Азъ мога да ви кажа смѣло, моята

майка е имала 17 раждания, а умрѣ на 74 години, права като дѣска, и кждето ходѣше, пѣше. Като видя да носятъ млада жена къмъ болницата, азъ си обяснявамъ защо е това. И тя ще отиде тамъ, когато вече ще умре. Нѣма по-велико престѣпление отъ това на единъ лѣкаръ, който се занимава съ такива най-опасни и вредни за здравето на народа работи. Тукъ трѣбва да бждемъ сериозни. Г. Павловъ се обръща къмъ г. Молловъ. Ако вие не искате да имате деца, то оставете онѣзи, които искатъ, да иматъ. Оставете онѣзи, които искатъ да се въдѣятъ, да се въдѣятъ; защо ще унищожаваме нацията?

Това трѣбва да се вмѣкне въ закона, защото лѣкаритѣ, за да избѣгнатъ углавната отговорностъ, правятъ консултъ; събиратъ се трима лѣкари: мъжъ и жена — и двамата лѣкари — и взематъ още единъ, съ когото ще дѣлятъ плячката. Лѣкари, които се занимаватъ съ помятане, иматъ по 7-етажни къщи. Това е едно велико престѣпление и законодателътъ ще направи престѣпление, ако поощрява помятанята.

Б. Павловъ (д): Ами Вие допускате помятането; не разбирате какво приказвате.

С. Савовъ (д. сг): Само Вие разбирате, нали?

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Владимиръ Руменовъ.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Г. г. народни представители! Въпросътъ, който повдига г. Павловъ, е сериозенъ. Не се касае за случаи, когато жената е здрава и иска да пометне. Тогава действително, ако лѣкарътъ извърши помятане и не вземе въ съображение условията, при които законътъ казва, че може да се направи помятане, той трѣбва да носи отговорностъ. Но има случаи патологически; става нѣщо съ жената, нейниятъ животъ се застрашава и ако не се извърши помятане, тя може да умре. За такива случаи казва г. Павловъ.

Б. Павловъ (д): Болна е жената.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): Въ такива случаи ще трѣбва да се извърши веднага помятането, защото иначе жената може да умре.

С. Савовъ (д. сг): Природата пази бременнитѣ жени, г. докторе.

Д-ръ В. Руменовъ (мак): За изключителни случаи ни е думата.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Г. докторе! Тѣзи изключителни случаи сѣ предвидени въ съответнитѣ наредби — ще ви каже г. Павловъ — на наказателния законъ. Когато трѣбва да се спаси живота на една жена и за това трѣбва да се извърши помятане, това нѣщо е ненаказуемо. Така ли е, г. Павловъ?

Б. Павловъ (д): Г. Теодоси Кънчевъ! Ако искате да Ви кажа, не е така. Четете наказателния законъ и ще видите, че не е така. Откакъ станахте докладчикъ на този законопроектъ, Вие сте забравили наказателния законъ. Нищо подобно нѣма въ наказателния законъ.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Съжالياвамъ, че нѣмамъ тукъ наказателния законъ, за да Ви увѣря.

Б. Павловъ (д): Заповѣдайте наказателния законъ и намерете това, за което приказвате. (Дава му го) Наказателниятъ законъ самъ въ чл. 260 говори за тия случаи, при които може да се извърши помятане. Азъ съ наказателния законъ всѣки день боравя.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петко Палиевъ.

П. Палиевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въпросътъ е доста сериозенъ и азъ смѣтамъ, че заслужава нашето сериозно отношение. Никой отъ насъ не желае да поощрява помятанята.

Б. Павловъ (д): Разбира се.

П. Палиевъ (д. сг): Всички сме противъ тѣхъ и искаме да се наказватъ най-строга. Но, наредъ съ това, нека да не

въмъкваме постановления в чл. 368, които сж противъ здравия смисъл и углавната наука. Тукъ има два въпроса. Първият въпрос, углавният въпрос, е, когато лѣкарътъ си позволи да извърши помятане, безъ да има налице необходимитѣ предпоставки за това, и вториятъ въпрос е, ако не направи съобщение. Първиятъ въпросъ съдържа въ себе си елементи на престѣпление по наказателния законъ, а вториятъ съдържа въ себе си елементи на дисциплинарна отговорност. Затуй азъ смѣтамъ, че членътъ ще бѣде по-добре редактиранъ, ако получи следната редакция: лѣкаръ, който предизвика изкуствено помятане безъ предварително писмено да е уведомиль съответната власть, се наказва дисциплинарно . . .

Б. Павловъ (д): Това „предварително“ прѣчи.

П. Палиевъ (л. ср): Чакайте, г. Павловъ, ще се обясни. . . наказва се дисциплинарно, освенъ ако докаже, че не е ималъ възможност да направи това уведомление писмено. Защото твърде често може да има такива случаи, както каза г. докторътъ, когато положението на жената налага да се действува бързо; трѣбва да се действува по-щемъ или пъкъ помятането трѣбва да се извърши въ село, където нѣма лѣкаръ, който да направи съобщението. При такива случаи, очевидно, лѣкарътъ е принуденъ да действува въ момента. Той не може да мисли преди това да направи писмено уведомление, че тогава да пристѣпи къмъ работа, защото случаитъ не търпи отлагане. Та, казвамъ, въ такива случаи, ако лѣкарътъ установи, че обстоятелствата сж били такива, че той не е могълъ да уведоми писмено властта, естествено, той трѣбва да бѣде освободенъ отъ всѣкаква отговорност, даже и дисциплинарна. Другъ е въпросътъ, ако се върши помятане безъ да има необходимитѣ предпоставки за това. Това вече е престѣпление, за което лѣкарътъ ще отговаря. Не бива да се смѣсва едното съ другото.

Та, ако се редактира членътъ така, както азъ казвамъ, ще бѣде по-правилно редактиранъ и по-издържанъ.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Пѣйчевъ.

С. Пѣйчевъ (з. в): Азъ мислѣхъ да кажа сжщото, което каза г. Палиевъ. Не бива да се смѣта всѣко помятане за изкуствено помятане. Имайте предъ видъ — особено често се случва това въ село — че поради преумора, препиване на вода или вдигане на тежестъ, жената може да пометне. Значи, безъ да желае тя, безъ да взема каквито и да било лѣкарства, помята. Плодътъ иска да излѣзе самъ. Ако лѣкарътъ въ такъвъ случай даде помощъ на жената, за да я спаси отъ болкитѣ, които чувствува, защото въ такива случаи се чувствуватъ болки въ кръста, въ корема и т. н., за да спаси дори нейния животъ, ще се сметне, съгласно тая редакция на члена, че извършва помятане. Е, добре, при такива случаи следва ли да подведете лѣкарътъ подъ отговорност и да искате неговото наказание дисциплинарно или отстранение отъ служба?

Азъ смѣтамъ, че членътъ трѣбва да се раздѣли на две графи. Подъ изкуствено помятане да се разбира помятането, както наемна г. Палиевъ, унищожаването на плода у жена, която при незаконно съжителство, за да прикрие престѣплението си предъ обществото, иска да се освободи отъ него. Ако единъ лѣкаръ извърши помятане въ такъвъ случай, тогава разбирамъ да се иска наказание на лѣкаря, и не само на лѣкаря, а и на жената, която се подлага на тая операция. Но ако лѣкарътъ помогне на една жена, чиято рожба сама иска да излѣзе, азъ смѣтамъ, че ще бѣде много неправилно да наложите наказание на лѣкаря или на акушерката, която се явява въ помощъ на страдащата. Имайте предъ видъ още, че въ нашитѣ села обикновено женитѣ, като ги позаболи корема, отиватъ при нѣкоя селска баба, която добре знае да разтърва, за да ги разтрие. За тѣхъ бабата е лѣкаръ. Бабата ги разтърва, безъ да предполага, че може да умъртви плода. Настѣпва помятане. Следва ли да се накаже бабата? Съгласно закона, следва, защото ще се смѣтне, че тя е предизвикала изкуствено помятане, когато тя го предизвика отъ незнание. Ето защо добре е въ законопроекта да се приеме, щото всѣко населено мѣсто съ повече отъ 2.000 жители непременно да има акушерка, свършила курсоветъ въ Майчинъ домъ, защото въ такъвъ случай тамъ, където нѣма лѣкаръ, ако има акушерка, тя ще разбере страданията на жената, която се явява предъ нея, и нѣма да ѝ даде лѣкарства, които могатъ да причинятъ изхвърляне на плода, или нѣма да предприеме манипулации, каквито върши бабата, които биха умъртвили плода. Смѣтамъ, че

ако се допустнаха други грѣшки въ законопректа, поне тая не трѣбва да се допуска. Когато лѣкарътъ върши умишлено помятането на рожба отъ незаконно съжителство, въ такива случаи да се наказва лѣкарътъ, и женага, която помята — това разбирамъ, но когато лѣкарътъ трѣбва да извърши помятането, което настѣпва, така да се каже, естествено, не бива да се наказва нито лѣкарътъ, нито пъкъ жената.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Илия Януловъ.

И. Януловъ (с. д): Азъ ще кажа две думи. Споредъ мене, има неясно схващане на смисъла на този членъ. Не се касае до спора, съ който се занимаваме въ този моментъ, за наказване на помятането; този въпросъ е разрешенъ въ чл. 260 отъ наказателния законъ, и следователно всички скрити действия на лѣкаритѣ за даване съдействие за помятане се наказватъ съгласно чл. 260 отъ наказателния законъ. Въпросътъ се касае до това, щото да задължимъ лѣкаритѣ да съобщаватъ на публичната власть случаитѣ на форсе тажегъ при помятане, съ които тѣ обикновено се извиняватъ. Защото денонсирането, съобщаването на публичната власть нѣма никакъвъ смисълъ да става до момента на помятането. То може да стане въ единъ срокъ, да кажемъ, отъ 24 часа.

Сжщността, следователно, въ дадения случай, на този членъ, е не въпросътъ за скритото съдействие на лѣкаря за помятането, защото този въпросъ е разрешенъ въ наказателния законъ, а щомъ лѣкарътъ ще дава съдействие, да се знае, че това съдействие се дължи на сжществуването на единъ форсе тажегъ, на една строга необходимостъ, че лѣкарътъ е заставенъ да помогне на помятането, макаръ че наказателниятъ законъ го смѣта за престѣпление. Лѣкарътъ може да защити живота на майката, като даде съдействие за помятането. Щомъ това е така, и като имате предъ видъ, че лѣкаритѣ, даващи съдействие на помятането, нѣма да отидатъ да се самоденонсиратъ на публичната власть и, знаейки, че 99% отъ случаитѣ на лѣкарско съдействие за помятане сж тайни, скрити, ще трѣбва да схванемъ мисълта на законодателя, на съчинителитѣ на закона, буквално въ този смисълъ, че съ това тѣ искатъ да кажатъ на лѣкаритѣ, че трѣбва да съобщаватъ, когато съдействуватъ при помятане. Обикновено, като се явятъ въ съдъ — ималъ съмъ нѣколко такива процеси — лѣкарътъ и адвокатътъ си казватъ: „Ние ще доказваме, че сме се намирали въ форсе тажегъ, състоянието на майката бѣше много тежко, необходимо бѣше даване срѣдство за помятане и затуй ние съдействуваме на помятането“. За да не може лѣкарътъ да си служи съ този отводъ, ще трѣбва да му се каже: Ти, г. лѣкаро, въ момента на помятането трѣбва да съобщишъ. Виждате, че ако се каже „до момента на помятането“ или „следъ помятането“, губи се всѣкакво значение. Трѣбва на лѣкаря да се каже: Ти, приятелю лѣкаро, който намиращъ, че за да спасишъ живота на една майка, трѣбва да убиешъ плода, ще трѣбва да съобщишъ, да денонсирашъ своето дѣяние. А когато лѣкарътъ ще трѣбва да се денонсира самъ на публичната власть, че е извършилъ помятане, той ще помисли твърде много, имайки предъ видъ, че смисълътъ на закона е, съ едно задължително денонсиране съдействието му за помятане, да се свържатъ ръцетѣ на лѣкаря. Азъ си представявамъ, че съмъ лѣкаръ и съмъ длъженъ да съобща, да денонсирамъ съ едно заявление предъ Дирекцията на народното здраве въ София, или на окръжния лѣкаръ въ града, или на лѣкаря или на фелдшера въ селото — това значи да се дамъ въ ръцетѣ на прокурора. Имайки предъ видъ, че този членъ съ тази денонсация не прави нищо друго освенъ да принуди лѣкаря да даде заявление до г. прокурора въ смисълъ: „Г. прокуторе, азъ, съгласно чл. 260 отъ наказателния законъ, убихъ единъ животъ въ зародишъ“ — веднага лѣкарътъ изпада въ положението самъ да дири доказателства да се защитава. И тогава вече санитарната власть, респективно и прокурорската власть могатъ да започнатъ следствие, дали жената, която е била въ положение, е имала, да кажемъ, висока температура и пр. Схващайки тѣй смисъла на този членъ, азъ намирамъ, че предложението на колегата Павловъ е много право, а именно, че думата „предварително“ е излишна, ненужна. А може да се каже — и писмено правя това предложение — „безъ въ срокъ отъ 24 часа да е уведомиль най-близката санитарна власть“. Значи ние го задължаваме въ срокъ отъ 24 часа да съобщи на публичната власть. Защо ще смѣтаме всички лѣкари за престѣпници въ момента, когато тѣ сж задължени въ срокъ

от 24 часа да съобщят писмено; има написване, има подаване обикновено или препоръчано писмо, няма слуга. Съгласно всички закони срокът от 24 часа се дава. Вие ще кажете, че е много малко. Аз съм съгласен, но намирам, че работата е доста спешна, защото се касае до убийство на зародиш. Заради туй въ този срокът лекарят може да направи това. Викам лекар, той вижда, че жената е болна, иска да се консултира с друг лекар. Въ такъв случай той може предварително да даде заявление, да съобщи. Но лекарят го викам във къщи, там е суматоха, жената е зле болна, може ли лекарят да каже: „Аз предварително ще уведомя“? Няма никакъв смисъл, няма никакво значение лекарят да уведоми предварително. Ще иска разрешение ли? Не, лекарят само ще съобщи, че се самодемонстрира на публичната власт. Щом е така, няма никакъв смисъл да свързваме ръцете на лекаря, да дири фелдшер и т. н. Той се задължава, като почетен човек, въ срокът от 24 часа да се самодемонстрира, да съобщи. Затуй аз правя писмено предложение въ този смисъл и се надявам, че г. докладчикът ме е разбрал много добре и ще се съгласи.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. докладчикът.

Докладчик Т. Кънчев (д. ср): Г. г. народни представители! Разяснението на въпроса, безспорно, е много интересно и полезно. Чл. 368, тъй както е редактиран, не визира случките, когато помятането изкуствено се налага по едни или други физиологически и здравни нужди на бременната жена. Въ тия случаи то не подлежи абсолютно на никакво наказание, защото лекарят е длъжен да помогне, за да спаси майката. Въ чл. 368 се излиза от предположението — това е презумпция — че лекар, който не уведомява предварително властта за помятането, което иска да извърши, не съ цел да се спаси животът на майката, а съ цел да се задоволят едни или други нейни желания, се лишава от право да упражнява професията. Тазя санкция е предвидена поради това разбиране на закона. И нека бъде ясно, че въ никой случай не може да се говори за наказание, за престъпление, когато лекарят изпълнява своя професионален дълг именно да спаси, да лекува. Аз не бих имал нищо против една нова редакция на чл. 368, въ смисъл: лекарят, който предприема изкуствено помятане, без това да се налага от нуждите за спасението или лекуването на бременната.

И. Янулов (с. д): Недейте го забърква. Оставете това на съда. Вие задължете лекаря да се самодемонстрира, но му развържете ръцете, като му оставите 24 часа. И на престъпника се дава този срок.

Докладчик Т. Кънчев (д. ср): Добре, съгласен съм съ това. Нямам нищо против, при тзй обяснения, които се дадоха, да се каже, че лекар, който въ този срокът от 24 часа не уведоми властта, подлежи на наказание, защото се счита, че щом той не направи това уведомление въ този срок, върши забранено от закона помятане и тогава, за да се освободи той от отговорност, може да доказва ония физиологически причини, които съ наложили помятането. Тъй че съгласен съм съ бележката на г. Янулов. При обясненията, които давам, ще се направи съответната редакция на члена.

Председателстващ В. Димчев: Има думата народният представител г. д-р Харалампи Орошаков.

Д-р Х. Орошаков (д): Уважаеми г. г. народни представители! Принуден съм да взема думата, защото виждам, че тук има едно недоразумение. Преди всичко, за да ни стане ясно въ какво се стои недоразумението, аз ще си позволя да прочета народното представителство текста на чл. 260 от наказателния закон. Както ще види уважаемото народно представителство, въ чл. 260 не се касае за едно престъпление, което се наказва съ една точно определена санкция, а се касае за няколко престъпления въ свързка съ това, дали е взето съгласието на бременната или не, и дали като резултат от операцията, която е предприета над нея, се е получила нейната смърт или тя е останала жива. Ако се има пред вид редакцията на чл. 260, ще видите, че действително и съ това предложение, което прави г. Янулов, ако бъде прието, ще се направи грешка.

Чл. 260 от наказателния закон гласи: (Чете)

„Който умъртви заченото, но още неродено дете, наказва се:

съ строг тъмничен затвор до пет години.

Бъде ли тоза извършено без съгласието на непраздната, то наказанието е:

строг тъмничен затвор от три до шест години.

Ако ли въ втория случай е последвала смърт за непраздната, то наказанието е:

строг тъмничен затвор от десет до петнадесет години.

Позвовете сега да привлъка вниманието ви и върху последната алинея на този член, която гласи: „На виновния може да бъде забранено да упражнява своето звание, ако е той лекар, аптекар“ и т. н. Очевидно е, че, когато е редактиран текстът на чл. 368 от законопроекта за народното здраве, тази последна алинея на чл. 260 не е била взета пред вид, защото, ако тя беше взета пред вид, нямаше по никакъв начин законодателят, желайки да предвиди въ чл. 368 една много строга санкция за онзи лекар, който не донесе предварително до знанието на санитарната власт за операцията, които предстои да бъдат извършени от него, да постанови да бъде временно лишен от правото да упражнява това занятие. Вие виждате, че съ този чл. 368, додето съ една страна се поставя под една страшна драконовска санкция един лекар, който предприема една операция, без да осведоми властта, самото положение, че той уведомява властта, го освобождава от оная отговорност, която би имал той, ако извършеше престъплението, което е предвидено въ чл. 260.

И. Янулов (с. д): Не го освобождава съвършено.

Д-р Х. Орошаков (д): Позвовете. Ще се натъкнете всъкога на този случай да разрешите въпроса, дали един лекар ще го лишите от правото да упражнява своята професия завинаги или ще го ограничите временно да я упражнява, ако е направил това денонсиране, за което говори г. Янулов и когато въпреки денонсирането, от него е извършено едно престъпление. Това събване на материята ще ви доведе често пъти до конфликти, които съ често пъти неразрешими или, ако съ разрешими, ще бъдат разрешени въ вреда на лекаря, обвиняем за това, че не е направил денонсицията.

Ето защо, г. г. народни представители, когато ние се стремим въ дадения случай да поставим под санкция всъко едно забранено от настоящия законопроект посъгителство върху тълесната неприкосновеност на бременната, нека да оставим наказателния закон на мира. Наказателният закон е направен не само за лекаря, той е направен за всеки, който умишлено умъртви един плод. Стои ли лекарят въ изпълнение на своята професия това престъпление, и той може да бъде наказан по този член на закона. Вие тук целите нещо друго, да ограничите лекаря да не върши такива операции, без да осведоми санитарната власт. Ето защо аз не бих съ противопоставил и на този текст, който днес чете тук въ чл. 368, само че санкцията на чл. 260 оставете на мира. Санкцията на чл. 260 ще дойде всеки път, когато лекарят действа съ умишъл за отстраняването на един плод от една бременна. А ако той предварително не осведоми санитарната власт, оставете го да бъде наказан тъй, както се предвижда in fine, въ края на първата алинея на чл. 368 — да бъде лишен временно от правото да упражнява професията, да заема служба като лекар и т. н. Това е достатъчно. Денонсирането — позвовете ми да обясня мисълта си въ резюме — дава на санитарната власт възможност да контролира всички случаи на помятания. Щом се проконтролират всичките случаи, санитарната власт вече има възможност да определи дали по-тежката уголовна санкция може да бъде наложена или не, има ли въ случая извършено онова престъпление, за което говори чл. 260. Налице ли е такъв случай, ще бъде направено предложение г. прокурорът да повдигне уголовно преследване срещу лекаря. Това е достатъчно. А санкцията за уведомлението, за денонса, както се изразява г. Янулов, е достатъчна въ тая форма, въ тия граници, както я предвижда алинея втора на чл. 368 въ края. Този лекар, който не уведоми за всеки един такъв случай санитарната власт, попада под тая санкция и той може да бъде лишен от правото да упражнява своята професия. Това е достатъчно.

Председателстващ В. Димчев: Има думата г. докладчикът.

Докладчик Т. Кънчевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Лѣкаритѣ само въ известни случаи сѣ длѣжни да правятъ каквито и да било съобщения на санитарната власт. Ние съ тази наредба искаме да ги задължимъ и въ този случай да правятъ тѣзи съобщения. И споредъ приетата бележка на г. Янулова, когато не направятъ тѣ това съобщение въ срокъ отъ 24 часа, откакто сѣ извършили туй деяние, за да може вече санитарната власт да следи и да упражнява своя контрол, счита се, че тия господа вършагъ не помятане, което се налага по причини, свързани съ здравето на родилката, а правятъ помятане по съвсемъ други причини. Това се цели съ наредбитѣ на чл. 368. За всѣко действие отъ подобно естество санитарната власт трѣбва да бѣде уведомена. Нѣма ли уведомление, презумцията е, че този човѣкъ върши действия, подлежащи на наказание и се наказва по наредбитѣ на чл. 260 отъ наказателния законъ. Чрезъ това именно тежко наказание, което се предвижда, ние го задължаваме да съобщи, но следъ туй съобщение, безспорно, той не се освобождава отъ отговорност, ако се установи, че никаква нужда не е налагала да извърши той тия действия. Ние не желаемъ да оставимъ тая работа нѣкакъ си прикрита. Не съобщава ли лѣкарътъ въ срокъ отъ 24 часа, това значи, че той върши едно деяние наказуемо и ще подлежи на наказание. И безспорно е, че когато единъ лѣкаръ е длѣженъ въ този кратъкъ срокъ да направи това уведомление, за да може да се направи контрола отъ санитарната власт, щомъ той направи туй уведомление, неговата добросъвестност ще си бѣде установена. Не го ли направи, презумцията е за неговата виновност и ние наказваме не само несъобщаването, но същевременно и действието и считаме, че щомъ не се направи това съобщение, това уведомление, действието му попада подъ санкцията на чл. 260.

Б. Павловъ (д): Вие като че ли говорите за срѣдновѣковното право. Може ли въ модерното законодателно право да се сѣдятъ хора по презумции? Всѣка вина трѣбва да бѣде доказана. Вие съ презумции ще сѣдите човѣка, както Стамболийски сѣдѣше съ презумции и затвори Ляпчевъ и кого ли не затвори съ презумции! Това не може да се приказва днесъ въ това Народното събрание. Въз основа на презумции ще търсите углавна отговорност у хората!

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Това не е презумция въ смисъла, въ който Вие говорите. Това е въпросъ за санкция.

Б. Павловъ (д): Съ презумции могатъ да ви обесятъ. Така бѣше презъ времето на срѣдновѣковната инквизиция.

Докладчикъ Т. Кънчевъ (д. сг): Недейте прави подобни съпоставяния, защото тѣ Васъ излагатъ. Това е въпросъ за санкция, а не е презумция. Който не съобщи въ срокъ отъ 24 часа какво е извършилъ, подлежи на наказание за извършено деяние по чл. 260. Това е то.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Илия Януловъ.

И. Януловъ (с. д): Тукъ има една малка неяснотъ. За срока се разбрахме.

Да допуснемъ, че този лѣкаръ не съобщи въ 24 часа. Смѣта ли се по презумция за виновенъ? Допуснете, че той е сбъркалъ въ несъобщаването, а не въ помятането. Вие не можете да го наказвате за туй, че не е съобщилъ, съ 5-годишенъ строгъ тъмниченъ затворъ. Азъ тѣй разбирамъ мисълта на г. докладчика и това е мисълта на закона. Въ случай, че лѣкарътъ не е изпратилъ своето съобщение, лѣкарътъ не може да бѣде осѣденъ на 5 години строгъ тъмниченъ затворъ, но винаги, когато — ще ви моля да ме слушате, г. докладчикъ — лѣкарътъ въ срокъ отъ 24 часа не съобщи, се подвежда подъ отговорност. И азъ мисля да се изтъкува текстътъ въ тая мисълъ. Може даже така да се каже, както е казано, но може и малко измѣнение да се направи. Щомъ той не е съобщилъ, не следва, че е виновенъ и че се осѣжда на 5 години строгъ тъмниченъ затворъ, а има презумция, че той може да бѣде вече даденъ подъ сѣдъ за това нѣщо, че той скрива, че той е недобросъвестенъ. Следователно тукъ, като се предвиди срокътъ, би трѣбвало да се каже, че се подвежда подъ отговорност по чл. 260, а не че се наказва по чл. 260. И тѣй въпросътъ се свежда къмъ следующето. Лѣкарътъ извършва необходимото за помятането и не съобщава на

санитарната власт. Нѣкой съобщи, че той е направилъ това нѣщо, и прокурорътъ състави обвинителенъ актъ. Отиватъ въ сѣда. Може ли сега сѣдѣтъ — и колегитѣ много вѣрно разсѣждаватъ въ това отношение — да каже тѣй: азъ нѣма да разпитвамъ свидетели, азъ нѣма да правя експертиза; щомъ е доказано, че Вие не сте си дали на тая бланка съобщение въ срокъ отъ 24 часа, че Вие ще правите или ще подпомагате помятане, Вие се смѣтате за виновенъ? Разбира се, че такова нѣщо не може да се допусне и не бива да се допусне, но се допуска другото: когато той не е съобщилъ, а санитарната власт узнае, наказанието е лишаване отъ право да упражнява професията отъ една седмица до три години. Обаче мѣчно е да се узнае отъ санитарната власт и заради това ние, юриститѣ, не сме съгласни, ако се узнае отъ санитарната власт, наказанието да бѣде лишаване отъ право да упражнява професията си отъ една седмица до три години. Ако санитарната власт узнае, какво единъ лѣкаръ не е съобщилъ въ срѣка, че е предизвикалъ изкуствено помятане, тя презумира неговата отговорност и изпраща на прокурора дѣлото, а прокурорътъ го препраща на следователя за следствие. Ако лѣкарътъ е далъ съобщение въ 24 часа, може самата санитарна власт да отиде и провери. Затова азъ предлагамъ едно второ измѣнение: да се замѣнятъ думитѣ „наказва се“ съ думитѣ: „подвежда се подъ отговорност“.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Хараламби Орошаковъ.

Д-ръ Х. Орошаковъ (д): Г. г. народни представители! Излишно е да споримъ по този въпросъ. Чл. 260 изисква умисълъ, да си предвиждалъ или допускалъ резултата, който ще настѣпи; умисълътъ трѣбва да бѣде насоченъ срещу лишаването на единъ плодъ отъ живота, отстраняването на единъ плодъ отъ майката. Какъ можете да поставите тази санкция само затова, защото единъ лѣкаръ не е съобщилъ въ даденъ срокъ онова, което е направилъ? Може ли такова нѣщо? После мене ми се струва, че не се разбира моята мисълъ. Въ чл. 260 вие виждате различно диференциране, отнасяне къмъ различни случаи. Онзи лѣкаръ, който не е съобщилъ, ако има нещастieto неговата пациентка да умре, ще отиде 15 години въ затвора; другиятъ лѣкаръ, който е ималъ щастие, който е билъ по-късметлия, пациентката му да не умре, ще отиде 2 години въ затвора. Може ли да оставите лѣкаритѣ, които не изпълнятъ тия задължения, съ които ги товарите по този законъ, на произвола на една случайностъ? Това е съвсемъ несправедливо. Ако обичате увеличете наказанието, което сте предвидили въ края на алинея първа, кажете, че такъвъ лѣкаръ ще бѣде наказанъ съ лишаване отъ право да упражнява своята професия въ продължение на 10 години, но недейте смѣсва понятията, недейте туря онова наказание, което е за умишлено лишаване отъ живота плода на една жена.

Председателствуващъ В. Димчевъ: Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Г. г. народни представители! Въ този адвокатски споръ и журитѣ иматъ своята дума. Азъ зная, че едно е да пишешъ, а друго е да чуятъ това, което си написалъ. И при особената психология на г. г. адвокатитѣ . . .

Б. Павловъ (д): Нѣмаме особена психология.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Имате доста особена психология — . . . чутото създава веднага перспективи: какъ може да се създадатъ позиции за борба словесна, за състезание.

Б. Павловъ (д): Не е така.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Така е. И въ единъ и въ другия случай ще дойде до сѣдѣния, нѣма да дойде до васъ. Вие, като се поставите въ положението на сѣдѣния, ще имате малко по-друго разбиране.

Б. Павловъ (д): Вие ми дайте този текстъ, и азъ ще Ви питамъ.

Министър-председателъ А. Ляпчевъ: Какво се иска съ чл. 368? Обясни се на нѣколко пѣти. Преследва се целта, ония лѣкари, които ще извършатъ този актъ, не само

трябва да обърнат сериозно внимание на него, но трябва и да го съобщят, защото съобщението трябва да се освобождават от отговорност. Това задължение, да го съобщят, ги заставлява да бъдат извънредно внимателни. Че това е така, доказва се от опасенията на някои от ораторите, които казаха: вие ще заставите лекарите да отидат в другата крайност, да не дават дори помощ. Не е чудно. Крайностите не са желателни, защото те могат да принесат пакост. Но коя пакост е по-голяма? Безспорно, пакостта, която ще се внесе с невнимателното отношение към подобни случаи. Съ това не можем да не бъдем съгласни всички.

Упоменаване наказателния закон трябва да има в този член. Защо? Защото в допълнение на наказанието, което се предвижда в наказателния закон за г. г. лекарите, ние предвиждаме тук нещо в плюс.

Идва сега вторият въпрос: като трябва да се съобщи този акт, как да се съобщи, предварително или в 24 часа? Може би предварителното съобщение да е много изискателно, но когато се каже предварително, то не ще рече, че предварително трябва да отиде записката в надлежната санитарна власт, то ще рече, че той предварително трябва да я напише, преди да почне операцията, и да я изпрати.

И. Янулов (с. д): Той може да я напише после и да каже, че предварително я е написал. Няма как да се провърри.

Министър-председател А. Ляпчев: Написва, че ще пристъпи към такова деяние. Аз ви обяснявам, как аз разбирам.

Б. Павлов (д): Въ 12 ч. дойде такава жена при г. доктор.

Министър-председател А. Ляпчев: Преди да върши операцията, той трябва да направи една бележка и да я прати.

Б. Павлов (д): Как ще я прати въ 12 ч. през нощта?

Министър-председател А. Ляпчев: Преди да направи операцията, ще напише бележката, ще я изпрати после. Каза се, че е предпочитателно въ продължение на 24 часа да я изпрати. Г. докладчикът на това не възрази. Добре, да приемем, че въ продължение на 24 часа трябва да се съобщи. Значи и този спор се изглажда.

Идва сега другият въпрос: трябва ли е тук да се каже, че съгласно чл. 260 от наказателния закон ще върви тази работа, или е желателно никак да не се споменава чл. 260?

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Ще се измъни чл. 368 така: „Лекар, който предизвика изкуствено помятане, без да е уведомил писмено въ 24 часа санитарната власт, се лишава временно от правото да упражнява професията си и да заема служба като лекар. Временното лишаване от право да упражнява професията си трае от една седмица до три години“. Значи, насъ ни интересува съобщението. Чл. 260 от наказателния закон се махва.

Министър-председател А. Ляпчев: Ако би стоял чл. 260, няма опасност. Неговото изхвърляне е умътно и приемливо от гледище на редакция.

Б. Павлов (д): И втората алинея да се махне по силата на Вашата логика.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Предлагам чл. 368 да има следната редакция: „Лекар, който предизвика изкуствено помятане и най-късно въ срок от 24 часа не уведоми за него писмено най-близката държавна санитарна власт, се лишава — съ заповед на министъра на вътрешните работи и народното здраве по доклад на главния директор на народното здраве — временно от правото да упражнява професията си и да заема служба като лекар. Временното лишаване от правото да упражнява професията си трае от една седмица до три години“. Втората алинея се премахва.

Министър В. Моллов: Обяснете, че като се премахва алинея втора, не се премахва отговорността по наказателния закон.

Докладчик Т. Кънчев (д. сг): Трябва да отбележа, че това е една чисто административна мърка на санитарната администрация, че тая мърка не засяга главната отговорност по чл. 260 от наказателния закон. Ако лекарят не оправдае своя акт, той отговаря на общо основание по чл. 260 и може да бъде наказан и лишан от правото да упражнява професията. За да бъде ясно, предлагам да приемем следната забележка: „Налагането на наказанието, предвидено въ този член, не освобождава лекаря от отговорността, предвидена въ чл. чл. 260 и 261 от наказателния закон“.

Председателстващ В. Димчев: Който приема чл. 368 въ тази редакция, която се прочете от г. докладчика, моля да вдигне ръка. Болшинство, Събранието приема.

Министър-председател А. Ляпчев: Г. г. народни представители! Аз ви моля да вдигнем днешното заседание. Отправлям към вас една молба: да има заседание утре сутринта въ часа 9, въ връзка съ законопроекта за отлагане изборите за членове на столичните районни общински съвети, който днесъ ви се раздаде.

И. Янулов (с. д): Само той ли?

Т. Мечкарски (з. в): Изборите за училищни настоятели отлагат ли се?

Министър-председател А. Ляпчев: Този избор е по друг ред. Утре ще разясним и този въпрос. Обичамъ да вървам, че имаме пълното съгласие, доколкото съм схванал, на почитаемото народно представителство, за да прибъгнем към това мероприятие. Затуй моля ви утре сутринта да дойдете по-раничко, въ часа 9, за да можем да привършимъ тази работа.

Въ днешния ред на заседанието за утре най-първо ще поставим законопроекта за отлагане изборите за членове на столичните районни общински съвети.

Тази бързина се дължи и на друго — че искаме да дадем на народното представителство през идната седмица да има няколко дни свободни.

Председателстващ В. Димчев: Които приемат предложението на г. министър-председателя да има заседание утре сутринта въ 9 часа съ предложения от него днешен ред, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Вдигам заседанието за утре.

(Вдигнато въ 20 ч. и 15 м.)

Подпредседатели: { А. ХРИСТОВ
В. ДИМЧЕВ

Секретар: ВЛ. НАЧЕВ

Началник на Стенографското отделение: Д. АНТОНОВ

СЪДЪРЖАНИЕ:

Стр.	Стр.
Отпуски, разрешени на народнитъ представители: Димитър Гичевъ, Кръстю п. Цвѣтковъ, д-ръ Димо Желѣзовъ, Иванъ Лѣкарски, Никола Аретовъ, Левъ Кацковъ, Трифонъ Капитановъ, д-ръ Иванъ Бешковъ, Добри Митевъ, Йорданъ Гавалюговъ, Цвѣтко Цвѣтковъ, Хинекъ Майеръ, Георги Симеоновъ, Кирилъ Славовъ, Малинъ Паневъ, Димитъръ Стефановъ, Никола Кемилевъ, Никола Търкалановъ, Христо Мариновъ, х. Георги х. Петковъ и Николай Савовъ . . .	693
Съобщение отъ председателството, че се е поминалъ бившиятъ подпредседателъ на Народното съ-	
	брание д-ръ Сава Иванчевъ, общественикъ и районни общински съвети (Съобщение) . . .
	693
	Законопроекти:
	1) за народното здраве (Второ четене — продължение докладването и разискване) . . .
	693
	2) за отлагане изборитъ за членове на Столичнитъ районни общински съвети (Съобщение) . . .
	696
	3) за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ по бюджета за 1928/1929 финансова година (Съобщение) . . .
	706
	Дневенъ редъ за следующето заседание . . .
	718